

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Σχολή Μουσικής και
Οπτικοακουστικών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπι-
στικών Επιστημών και Τεχνών
Τμήμα Μουσικής
Επιστήμης και Τέχνης

7ο ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας

Κέρκυρα, 30 Οκτωβρίου – 1 Νοεμβρίου 2015

Πρόγραμμα συνεδρίου

Παρασκευή, 30 Οκτωβρίου 2015

Παράλληλες συνεδρίες

1. Κτήριο της Πρυτανείας της Ιονίου Ακαδημίας (Καποδιστρίου 2)
2. Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας, Νικηφόρου Θεοτόκη 10

1. Αμφιθέατρο Ιονίου Ακαδημίας

9.30-10.30 Συνεδρία ανεξάρτητης θεματικής (I)

Προεδρεύων: Πέτρος Βούβαρης

Ιωάννης Φούλιας: «Η διμερής και η τριμερής μορφή σονάτας στο θεωρητικό έργο του Joseph Riepel. Απόπειρα ανακατασκευής και αποτίμησης»

Λορέντα Ράμου: «Η ανασύσταση της χορογραφίας της Υβόννης ντε Κίρικο πάνω στη μουσική της *Τράτας* και του *Χορού των κυμάτων* του Νίκου Σκαλκώτα (1948): στιλιστικές καταβολές και συμπεράσματα για την πιανιστική ερμηνεία αυτών των έργων»

10.30-11.30 Αναλυτικές προσεγγίσεις στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα (I)

Προεδρεύων: Κώστας Τσούγκρας

Πέτρος Βούβαρης: «Ζητήματα μελωδικής κατασκευής στην ατονική μουσική του Νίκου Σκαλκώτα»

Εύα Μαντζουράνη: «Μορφή σονάτας, κύκλος σονάτας και μακροδομική συνοχή στα πολυμερή δωδεκαφθογγικά έργα του Νίκου Σκαλκώτα»

11.30-12.00: διάλειμμα/καφές

12.00-13.30 Αναλυτικές προσεγγίσεις στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα (II)

Προεδρεύων: Γιώργος Σακαλλιέρος

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: «Παράγοντες ενότητας και διαφοροποίησης στο *Κοντσερτίνο για δύο πιάνο* του Νίκου Σκαλκώτα»

Κώστας Τσούγκρας: «Η μορφή “Θέμα και παραλλαγές” στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα: Ανάλυση του έργου “Kurze Variationen auf ein Bergsthema” από τα 32 κομμάτια για πιάνο»

Γιώργος Ζερβός: «Πλευρές θεματοποίησης και αποθεματοποίησης στη δωδεκαφθογγική μουσική του Νίκου Σκαλκώτα: μερικές σκέψεις πάνω στη σχέση της Grundgestalt με την Grundreihe, με αφορμή τη δωδεκαφθογγική συγκρότηση των θεμάτων στα πρώτα μέρη των κοντσέρτων για πιάνο αρ. 1 και αρ. 2»

2. Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας

9.30-11.30 Συνεδρία ανεξάρτητης θεματικής (II)

Προεδρεύουσα: Καίτη Ρωμανού

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: «Ιστορία – Ιστορίες: Συγγράμματα για την ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής στην Ελλάδα πριν από το 1950»

Θανάσης Τρικούπης: «Διδασκαλία της μουσικής σύνθεσης στην Ελλάδα: ιστορική αναδρομή, δεδομένα και προοπτικές»

Αναστασία Κακάρογλου: «Τέχνες, Γράμματα, Αθλητισμός: Η συμμετοχή του Louis-Albert Bourgault-Ducoudray στην συνδιάσκεψη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής της 23ης Μαΐου 1906»

Γιώργος Σακαλλιέρος: «Η αλληλογραφία Δημήτρη Μητρόπουλου – Arnold Schoenberg (1945-1951): κριτική αποδελτίωση και σχολιασμός»

11.30-12.00: διάλειμμα/καφές

12.00-13.30 Συνεδρία ανεξάρτητης θεματικής (III)

Προεδρεύουσα: Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού

Νεκταρία Δελβινιώτη-Βασιλείου: «Μανώλης Καλομοίρης – Εθνικό Ωδείο Κύπρου (Παράρτημα Λευκωσίας): Οι σχέσεις συνεργασίας και οι προεκτάσεις τους»

Ναυσικά Τσιμά: «Αναθεώρηση της σύγχρονης εικόνας περί εθνικών πολιτισμών κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα, μέσα από την ανάδειξη της άγνωστης, τρισυπόστατης σημασίας του όρου “Μουσική” την ίδια περίοδο»

Αθανασία Κυριακίδου & Αντωνία Βασιλειάδου: «Χειρονομία και Λόγος: Παρελθόν και μέλλον»

13.30-15.30: διάλειμμα/γεύμα

15.30-17.00: Γενική Συνέλευση της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας (Αίθουσα Τηλεδιασκέψεων, Κτήριο Ιονίου Πανεπιστημίου)

- Κτήριο της Πρυτανείας της Ιονίου Ακαδημίας (Καποδιστρίου 2)

18.00-18.30 Επίσημη έναρξη, χαιρετισμοί

18.30-20.00 Συνεδρία ανεξάρτητης θεματικής (IV)

Προεδρεύων: Νίκος Μαλιάρας

Εύη Νίκα-Σαμψών: «Ιχνηλατώντας τη μουσική δραματουργία της γερμανικής ρομαντικής όπερας»

Sabine Koch: «Από τον Wagner και πέρα: Η μαθητεία και η καριέρα του Δημητρίου Λάλα στην Δυτική Ευρώπη»

Αναστασία Σιώψη: «Φαντασιακές κοινότητες με τη δύναμη της μουσικής: ο τελετουργικός ρόλος της τέχνης από τον Ρίχαρντ Βάγκνερ στον Γιάννη Χρήστου»

20.00-20.30: διάλειμμα

20.30-21.00: Μικρή συναυλία

21.00: Μπουφές (Ιόνιος Ακαδημία)

Σάββατο, 31 Οκτωβρίου 2015

Παράλληλες συνεδρίες

1. Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών (Θεοδώρου Μακρή 2 & Κώστα Δαφνή [πρώην πάροδος Αρσενίου], Μουράγια)
2. Κτήριο της Πρυτανείας της Ιονίου Ακαδημίας (Καποδιστρίου 2)

1. Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών

9.30-11.00 Συνεδρία ανεξάρτητης θεματικής (V)

Προεδρεύων: Ιωάννης Φούλιας

Καίτη Ρωμανού: «Η Βενετία και οι ελληνικές της κατακτήσεις: μουσικές αλληλεπιδράσεις»

Μάρκος Λέκκας: «Prolatio και Tempus imperfectum στην εποχή του φαντασιακού ρεαλισμού»

Δημήτρης Γιαννέλος: «Παρατηρήσεις στη γραπτή μετάδοση της θεωρίας της εκκλησιαστικής μουσικής»

11.00-11.30: διάλειμμα/καφές

11.30-13.30 Στρογγυλή τράπεζα

Συντονιστής: Αχιλλέας Χαλδαιάκης

«Βυζαντινές Μουσικές Σπουδές: Θέματα επιστημολογικού αυτοπροσδιορισμού»

2. Αμφιθέατρο Ιονίου Ακαδημίας

9.30-11.30 Μουσική και λόγος (I)

Προεδρεύων: Πάνος Βλαγκόπουλος

Χάρης Ξανθουδάκης: «Νεότερα στοιχεία για τη μαθητεία του Δημήτρη Μητρόπουλου στο Ωδείο Αθηνών»

Διονυσία Μπλαζάκη: «Μουσική και ποίηση στην αισθητική του Χέγκελ»

Βασιλική Κουτσομπίνα: «Σχέσεις μεταξύ μουσικής και ρητορικής στις μουσικό-θεωρητικές πηγές τον 15ο και 16ο αιώνα: αναδρομή στις πρώτες μαρτυρίες»

Βασίλης Βαβούλης: «Μεταξύ ποιητικής και συστημικής ρητορικής: Ρεύματα μουσικής και ρητορικής τον 17ο και 18ο αιώνα»

11.30-12.00: διάλειμμα/καφές

12.00-13.30 Μουσική και λόγος (II)

Προεδρεύων: Κώστας Χάρδας

Μαρία Σουρτζή-Χατζηδημητρίου: «Σχέση μουσικής και κειμένου στο τραγούδι *Der Doppelgänger* του Franz Schubert»

Σταματία Γεροθανάση: «*The Rake's Progress*: μουσικοποιητική αποτύπωση των συναισθηματικών πτυχών του χαρακτήρα της Anne Trulove»

Νικόλαος Δημηνάκης: «Το δίπολο “εντολή – υπακοή” ως κωδικοποιημένη έκφανση της προστακτικής έγκλισης στη σχέση “συνθέτη – ερμηνευτή” μέσα από τις αναλύσεις των concert-studies *Nine Etudes for Saxophones in 4 Books* του Ch. Lauba»

13.30-17.00: διάλειμμα/γεύμα

• **Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας, Νικηφόρου Θεοτόκη 10**

17.00-19.00 Μουσική, λόγος και τέχνες στα Επτάνησα

Προεδρεύων: Χάρης Ξανθουδάκης

Κώστας Καρδάμης: «Για την αλληλογραφία του Νικόλαου Χαλικιόπου-

λου Μάντζαρου: Πρόδρομες σκέψεις»

Δημήτριος Μπρόβας: «Το σύστημα εκμάθησης της αρμονίας του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου: μια πρώτη προσέγγιση»

Νίκος Μαλιάρας: «Σπυρίδων Ξύνδας, *Ο Υποψήφιος*: Η πρώτη ελληνόγλωσση όπερα. Μερικές ιστορικές και αναλυτικές παρατηρήσεις»

Αγγελική Σκανδάλη: «Οι παραστάσεις όπερας στα Επτάνησα έως την επιστροφή του Σ. Σαμάρα (1889)»

19.00-19.30: διάλειμμα/αναψυκτικά

19.30: Συναυλία Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας

Δείπνο

Κυριακή, 1 Νοεμβρίου 2015

Παράλληλες συνεδρίες

1. Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών (Θεοδώρου Μακρή 2 & Κώστα Δαφνή [πρώην πάροδος Αρσενίου], Μουράγια)
2. Αναγνωστική Εταιρεία Κέρκυρας (Καποδιστρίου 120)

1. Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών

9.30-11.00 Μουσική και λόγος (III)

Προεδρεύων: Δημήτρης Γιαννέλος

Κώστας Χάρδας: «Το μετέωρο βήμα: στιγμιότυπα “πάλης” δωδεκαφθογγικής και τονικής δομής σε έργα του πρώιμου ελληνικού μουσικού μοντερνισμού»

Μαντώ Πυλιαρού: «Ζητήματα ελληνικής παραδοσιακής μουσικής στα μέσα της δεύτερης και τρίτης δεκαετίας του 20ού αιώνα, όπως καταγράφονται στα έντυπα μέσα της εποχής»

Γεωργία Πετρούδη: «Οι αγώνες του κυπριακού λαού μέσα από το χορωδιακό έργο και τα έργα για φωνή του Σόλωνα Μιχαηλίδη»

11.00-12.30: διάλειμμα

Λιτανεία με κερκυραϊκές μπάντες

12.30-14.00 Μουσική και λόγος (IV)

Προεδρεύων: Νίκος Τσούχλος

Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου: «Το κοντάκιο “Τη υπερμάχω στρατηγώ...” στην έντεχνη νεοελληνική μουσική των Μανώλη Καλομοίρη και Γεωργίου Καζάσογλου»

Πέτρος Ανδριώτης: «Γεώργιος Σεφέρης: *Επιφάνια* (1937) – “Κράτησα τη ζωή μου”. Μελοποίηση Α. Κουνάδη και Μ. Θεοδωράκη. Τα μεθοδολογικά εργαλεία των δύο συνθετών που συμβάλλουν στην ανάδειξη του μελοποιημένου λόγου»

Απόστολος Λουφόπουλος: «Τέχνες, λόγος και ελληνική παράδοση στην ηλεκτρονική μουσική του Μιχάλη Αδάμη»

2. Αναγνωστική Εταιρεία Κέρκυρας

9.30-11.00 Μουσική και λόγος (V)

Προεδρεύουσα: Εύη-Νίκα Σαμψών

Δημήτρης Γιάννου: «Μουσικοδραματουργικά σχήματα και ποιητική αληθοφάνεια – Σχόλια στον *Τροβατόρε* του Βέρντι»

Ρενάτα Δαλιανούδη: «Μελοποίηση παραδοσιακού τραγουδιού: Προσομοίωση ή νεωτερικότητα; Μελέτη περίπτωσης το τραγούδι “Πέρα στους πέρα κάμπους” για το θεατρικό έργο *Καίσαρ και Κλεοπάτρα*, 1962»

Μαγδαληνή Καλοπανά: «Μουσική και λόγος στο έργο του Δημήτρη Δραγατάκη»

11.00-12.30: διάλειμμα

Λιτανεία με κερκυραϊκές μπάντες

12.30-14.00 Μουσική και λόγος (VI)

Προεδρεύων: Δημήτρης Γιάννου

Μαρία Ντούρου: «Γιάννης Α. Παπαϊωάννου, Δημήτρης Θέμελης. Η *Κηδεία του Σαρπηδόνο* σε ποίηση Κ. Π. Καβάφη»

Ξένια Θεοδωρίδου: «“Μόνο της μπόρας έμειναν οι γλάροι καπετάνιοι”:
Τα έργα για μικτή χορωδία a cappella ΑΚΙ-Ντ 94 έως 97 (1943) του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου. Μια συνάντηση του εξωτερικού με το εσωτερικό τοπίο, με φόντο τη Γερμανική Κατοχή»

Πάνος Βλαγκόπουλος: «Το γλωσσαναλυτικό παράδειγμα στην ανάλυση των μεταμουσικών έργων του Γιάννη Χρήστου: Goodman, Scheffler, Matthews»

14.00-16.30: διάλειμμα/γεύμα

- **Δημοτική Πινακοθήκη Κέρκυρας, Παλαιά Ανάκτορα (Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου)**

16.30-18.00 Μουσική και εικαστικές τέχνες (I)

Προεδρεύων: Κώστας Καρδάμης

Ιάκωβος Σταϊνχάουερ: «Αισθητική συμφωνία (;): οι δομικές σχέσεις μουσικής και ζωγραφικής»

Γεωργία Μαρία Τσερπέ: «Τέχνη και Μουσική στον Αριστοτέλη: η έννοια της “μίμησης” και του “καθόλου” στη μουσική (η περίπτωση της συγκριτικής θεώρησης της μουσικής και της ζωγραφικής)»

Μαίη Κοκκίδου: «Ο ρυθμός ως διαπραγματεύσιμο χαρακτηριστικό της τέχνης»

18.00-18.30: διάλειμμα/καφές

18.30-20.00 Μουσική και εικαστικές τέχνες (II)

Προεδρεύουσα: Αναστασία Σιώψη

Απόστολος Παληός: «*Εικόνες από μια έκθεση του Μούσοργκσκυ και Έξι Γκογιέσκας του Γρανάδος: Δύο αντιπροσωπευτικά δείγματα διασύνδεσης πιανιστικής συνθετικής δημιουργίας και ζωγραφικής*»

Δημήτρης Τασούδης: «Μουσική στον κινηματογράφο: “Παιχνίδια μνήμης”»

Αυγούστα Ευθυμίου: «Η εφαρμογή διδακτικών προσεγγίσεων που βασίζονται στο συνδυασμό Μουσικής και Εικόνας με στόχο την αντιληπτική, δημιουργική αντίδραση και την ανάπτυξη της μουσικής και αισθητικής αντίληψης των παιδιών»

20.00: Συναυλία

21.00: Μπουφές (Δημοτική Πινακοθήκη Κέρκυρας)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

Ιωάννης Φούλιας: «Η διμερής και η τριμερής μορφή σονάτας στο θεωρητικό έργο του Joseph Riepel. Απόπειρα ανακατασκευής και αποτίμησης»

Η συμβολή του Joseph Riepel ως θεωρητικού της μουσικής στην ουσιαστική κατανόηση των συνθετικών τεχνικών που βρίσκουν εφαρμογή στο πρώιμο κλασσικό ρεπερτόριο των μέσων του 18ου αιώνας παραμένει σχετικά υποτιμημένη στις μέρες μας, αφού πολλές διαστάσεις της δεν έχουν αναδειχθεί ακόμη επαρκώς. Μία από τις πιο καίριες, κατά την γνώμη μου, αφορά την προσέγγιση των μορφών σονάτας που επιχειρείται στα τρία πρώτα “κεφάλαια” του μεγάλου θεωρητικού πονήματος του Riepel υπό τον γενικό τίτλο *Anfangsgründe zur musicalischen Setzkunst* (Θεμελιώδεις αρχές για την μουσική σύνθεση), τα οποία είδαν το φως της δημοσιότητας μόλις κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1750. Ιδίως στο δεύτερο από αυτά, ο Riepel εξετάζει μέσα από κάμποσα παραδείγματα περιπτώσεις σονάτας της εποχής του, οι οποίες – υπό μία σύγχρονη αντίληψη – κατατάσσονται τόσο στον διμερή όσο και στον τριμερή δομικό τύπο σονάτας. Ωστόσο, η παρουσίασή τους γίνεται με έναν κάθε άλλο παρά συστηματικό τρόπο, με αποτέλεσμα πολλές σημαντικές πληροφορίες να περνούν σχεδόν απαρατήρητες από τον αναγνώστη ή να μένουν τελείως ασχολίαστες ακόμα και από τον ίδιο τον συγγραφέα! Έτσι, η παρούσα πραγματέυση έρχεται να προτείνει μία συνολική ανακατασκευή της θεώρησης των μορφών σονάτας εκ μέρους του Riepel και να συνδράμει σε μια ριζική επαναξιολόγηση της συνεισφοράς του τελευταίου στην εν λόγω θεματική.

Λορέντα Ράμου: «Η ανασύσταση της χορογραφίας της Υβόννης ντε Κίρικο πάνω στη μουσική της *Τράτας* και του *Χορού των κυμάτων* του Νίκου Σκαλκώτα (1948): στιλιστικές καταβολές και συμπεράσματα για την πιανιστική ερμηνεία αυτών των έργων»

Ο Νίκος Σκαλκώτας συνθέτει το 1948 για τη Σχολή Ματέυ τη σουίτα μπαλέτου *Η γη και η θάλασσα της Ελλάδας*, την οποία χορογραφεί η Υβόννη ντε Κίρικο, διπλωματούχος του Ωδείου της Βιέννης στην τάξη της Ροζαλίας Χλάντεκ. Το ερευνητικό πρόγραμμα του Conservatoire National Supérieur de Musique et Danse de Paris κατέστησε δυνατή την ανασύσταση και βιντεοσκόπηση της χορογραφίας των δύο τελικών μερών της σουίτας, (*Τράτα* και *Χορός των κυμάτων*), με βάση τις αναμνήσεις δύο χορευτριών των παραστάσεων που έγιναν το 1948 και το 1951, της κυρίας Ρίτας Γκαμπάι και της κυρίας Ράνιας Παπαδάμ. Στην ανακοίνωση παρουσιάζεται αυτή η βιντεοσκόπηση και εξετάζεται η σχέση χορογραφίας, μουσικής και πιανιστικής ερμηνείας. Τέλος, το έργο τοποθετείται μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της αισθητικής και των οραματισμών της γενιάς του '30.

Πέτρος Βούβαρης: «Ζητήματα μελωδικής κατασκευής στην ατονική μουσική του Νίκου Σκαλκώτα»

Το ερευνητικό ενδιαφέρον για ζητήματα μελωδικής κατασκευής στην ατονική μουσική είναι σχετικά περιορισμένο. Στη βάση της θεώρησης της ισοδυναμίας της οκτάβας, τα περισσότερα μεθοδολογικά εργαλεία που αφορούν στην ανάλυση

της μουσικής αυτής στοχεύουν στη διερεύνηση του τρόπου οργάνωσης των φθογγικών της τάξεων, παραβλέποντας την ακριβή κατανομή του απτού φθογγικού της περιεχομένου σε περιοχές τονικών υψών. Το ερευνητικό αυτό κενό μπορεί να θεωρηθεί έως έναν βαθμό δικαιολογημένο λόγω της ασυνέπειας που εύκολα διαπιστώνει κανείς στην επιφανειακή γραμμική οργάνωση του φθογγικού υλικού της ατονικής μουσικής, γεγονός που φαίνεται να καθιστά το ζήτημα της μελωδικής κατασκευής συζητήσιμο. Ωστόσο, η υφολογική προτεραιότητα της μελωδίας έναντι της συνοδείας παραμένει περίοπτο δομικό χαρακτηριστικό μουσικών έργων που εμπίπτουν στην αισθητική κατηγορία του πρώιμου μοντερνισμού. Ειδικά στην περίπτωση της ατονικής μουσικής του Νίκου Σκαλκώτα, η διασπορά του φθογγικού περιεχομένου των σαφώς οριοθετημένων και εμφανώς προβεβλημένων μελωδικών του δομών συχνά εμφανίζεται ισόρροπη σε τέτοιο βαθμό ώστε να υπαινίσσεται γραμμικές συνέχειες κάτω από τη φαινομενικά κατακερματισμένη μουσική επιφάνεια. Μέσα από την περιπτωσιολογική ανάλυση θεματικών μελωδιών από τη *Δεύτερη σουίτα για πιάνο*, το *Οκτέτο*, το *Κοντσέρτο για βιολί* και το *Ντούο για βιολί και τσέλο*, η παρούσα εργασία αποσκοπεί στη διερεύνηση των δομικών παραμέτρων που συντείνουν στη στοιχειοθέτηση της ομοιότητας του συσχετιστικού μεσαίου επιπέδου (associative middleground) των θεματικών μελωδιών του Σκαλκώτα με προεκτασιακές δομές (prolongational structures) τονικών μελωδιών. Για τον σκοπό αυτό υιοθετείται ένα μεθοδολογικό εργαλείο το οποίο προσαρμόζει στα προαπαιτούμενα του ατονικού ιδιώματος πρότερες εφαρμογές των αρχών της θεωρίας διαχωρισμού ακουστικών ρευμάτων (auditory scene analysis) στη διερεύνηση της λανθάνουσας πολυφωνίας (implied polyphony) στη μπαρόκ μουσική.

Εύα Μαντζουράνη: «Μορφή σονάτας, κύκλος σονάτας και μακροδομική συνοχή στα πολυμερή δωδεκαφθογγικά έργα του Νίκου Σκαλκώτα»

Ο Νίκος Σκαλκώτας υιοθέτησε παραδοσιακές αρχές μουσικής σύνθεσης και προσάρμοσε παραδοσιακά μορφολογικά πρότυπα σε δωδεκαφθογγικό ατονικό περιβάλλον. Κυρίως, διαμόρφωσε τα μέρη των δωδεκάφθογγων σονατών του πάνω σε μια επανερμηνεία του δομικού μοντέλου του δέκατου όγδοου αιώνα, το οποίο χαρακτηρίζεται από τη χρήση αντιθετικού θεματικού και αρμονικού υλικού. Επίσης, χρησιμοποίησε κυκλικές μορφές και κυκλικές δομικές αρχές ως ενοποιητικά στοιχεία και ως μέσα για την εξασφάλιση συστηματικής δομικής και αρμονικής συνάφειας στα πολυμερή έργα του, ιδίως σε αυτά που ανήκουν στον κύκλο σονάτας. Η συνθετική του προσέγγιση για την επίτευξη κυκλικής συνοχής και ενοποίησης είναι ιδιαίτερα εμφανής στα έργα που είναι κτισμένα πάνω σε έναν απροσδιόριστο αριθμό σειρών / συνόλων και τα οποία είναι βασισμένα σε μια ελεύθερη προσέγγιση της δωδεκαφθογγικής τεχνικής του.

Η παρούσα ανακοίνωση επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο ο Σκαλκώτας προσεγγίζει τις πολυμερείς δομές. Εξετάζει τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη πολυμερούς συνοχής στα “ελεύθερα” δωδεκαφθογγικά έργα και εξηγεί τον συνδυασμό της μακροδομικής μορφής σονάτας με τον κύκλο σονάτας που χρησιμοποιείται προκειμένου να επιτευχθεί η ενοποίηση του ποικίλου και ανόμοιου αρμονικού υλικού. Η παρουσίαση περιλαμβάνει αναλύσεις και μουσικά παραδείγματα από “ελεύθερα” δωδεκάφθογγα έργα του Σκαλκώτα, κυρίως της δε-

καετίας του 1930, όπως το *Δεύτερο τρίο εγχόρδων*, η *Τρίτη* και η *Τέταρτη σονατίνα για βιολί και πιάνο*, το *Δεύτερο κοντσέρτο για πιάνο*, το *Κοντσέρτο για βιολί* και το *Τρίτο κοντσέρτο για πιάνο*.

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: «Παράγοντες ενότητας και διαφοροποίησης στο *Κοντσερτίνο για δύο πιάνο του Νίκου Σκαλκώτα*»

Το *Κοντσερτίνο για δύο πιάνο*, A/K 20 (1935), αποτελεί το δεύτερο κατά χρονολογική σειρά διπλό κοντσέρτο του συνθέτη και ανήκει στη συνθετική του περίοδο που χαρακτηρίζεται κυρίως από δωδεκαφθογγικά έργα. Οι αναλυτικές οδηγίες του συνθέτη, που παραπέμπουν σε συγκεκριμένα σημεία του έργου, αναφέρονται σαφώς στον αυστηρό δωδεκαφθογγικό χαρακτήρα του έργου αλλά και στην ξεκάθαρη *φόρμα σονάτας*, όπως ο ίδιος την χαρακτηρίζει, ενώ παράλληλα συχνά κάνει αναφορά στην έννοια των *παραλλαγών*. Ωστόσο, στην εξερεύνηση της μορφολογικής δομής αλλά και της σχέσης αυτής με τη δωδεκαφθογγική δομή αποκαλύπτονται αλληλεπικαλύψεις δομικών τμημάτων ή ακόμη και ασάφεια ως προς την πραγματική έκτασή τους, καθιστώντας δύσκολες τις αναλυτικές επιλογές για κατάτμηση σε σαφείς, όχι μόνο μακροδομικές, αλλά και μικροδομικές ενότητες. Παράλληλα, η κάθε μορφική οντότητα, σε κάθε εμφάνισή της, μέσα στα πλαίσια είτε εκθέσεων, είτε ανάπτυξης, οφείλει να ολοκληρώσει έναν κύκλο από μεταλλαγές και ανασχηματισμούς που πραγματώνονται μέσω συγκεκριμένων διαδικασιών. Ως εκ τούτου, η ανάλυση θα εστιάσει στον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζεται η ενότητα του μέρους, πρωτίστως από το σταθερό φθογγικό περιεχόμενο, αλλά και από τη μοτιβική ανάπτυξη που προκύπτει από τις αλληπάλλληλες παραλλαγές μιας βασικής ιδέας, καθιστώντας κινητήρια δύναμη δομικά την ίδια την παραλλαγή.

Κώστας Τσούγκρας: «Η μορφή “Θέμα και παραλλαγές” στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα: Ανάλυση του έργου “Kurze Variationen auf ein Bergsthema” από τα 32 κομμάτια για πιάνο»

Ο Νίκος Σκαλκώτας χρησιμοποίησε παραδοσιακό μουσικό υλικό (μελωδικό ή ρυθμικό) σε ένα σημαντικό αριθμό τονικών ή ατονικών έργων, αξιοποιώντας μια ευρεία γκάμα συνθετικών τεχνικών για την επεξεργασία των ενσωματωμένων παραδοσιακών στοιχείων. Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει έναν αντιπρόσωπο της κατηγορίας έργων “Θέμα και παραλλαγές”, η οποία περιλαμβάνει έργα που, παρ’ ότι βασίζονται σε τροπικές ελληνικές παραδοσιακές μελωδίες, είναι ατονικά. Το υπό εξέταση έργο είναι οι “Kurze Variationen auf ein Bergsthema” (αρ. 3 από τα 32 *Klavierstücke*, γραμμένα το 1940). Η ανάλυση εστιάζει στην εναρμόνιση της παραδοσιακής μελωδίας για τη δημιουργία του θέματος, στον μετασχηματισμό της κατά τις παραλλαγές – ενώ λειτουργεί ως μελωδικός και δομικός πυρήνας μέσα από την τεχνική της αναπτυσσόμενης παραλλαγής – καθώς και στην εξέλιξη του μοτιβικού και αρμονικού υλικού και της μουσικής υφής κατά της εξέλιξη της μορφής των παραλλαγών. Η ανάλυση αναδεικνύει την ικανότητα του Σκαλκώτα να συγχωνεύει παραδοσιακά μορφολογικά στοιχεία με μοντέρνες αρμονικές και μετασχηματιστικές τεχνικές και συσχετίζει το υπό εξέταση κομμάτι με άλλα έργα της ίδιας κατηγορίας, κάνοντας ένα βήμα προς την κατανόηση των αρχών της μορφής “Θέμα και παραλλαγές” στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα.

Γιώργος Ζερβός: «Πλευρές θεματοποίησης και αποθεματοποίησης στη δωδεκαφθογγική μουσική του Νίκου Σκαλκώτα: μερικές σκέψεις πάνω στη σχέση της Grundgestalt με την Grundreihe, με αφορμή τη δωδεκαφθογγική συγκρότηση των θεμάτων στα πρώτα μέρη των κοντσέρτων για πιάνο αρ. 1 και αρ. 2»

Μολονότι οι χρησιμοποιούμενες σειρές στα έργα του Νίκου Σκαλκώτα μπορεί να θεωρηθεί ότι τελικά θεματοποιούνται (υπό μία έννοια αντίστοιχη της θεματοποίησης στην τονική μουσική ή αντίστοιχη της μουσικής της νεοκλασικής περιόδου του Schönberg), ο βαθμός θεματοποίησης ποικίλει ανάλογα με το εκάστοτε έργο αλλά και την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας το έργο αυτό γράφτηκε. Έτσι, ένας τύπος θεματοποίησης – στον οποίο συμπεριλαμβάνονται έργα όχι μόνο της τελευταίας περιόδου αλλά και του τέλους της δεκαετίας του '20 και των αρχών της δεκαετίας του '30 – πολλές φορές συνδέεται με ένα είδος νεοκλασικού τύπου «τονικοποίησης» των σειρών, ενώ «αποθεματοποιημένες» ή περισσότερο αφηρημένες δωδεκαφθογγικές θεματικές υποστάσεις – οι οποίες αντιστοιχούν σε έργα της περιόδου 1935-1945 (και όχι μόνο) – συγκλίνουν περισσότερο προς μια σαινμπεργκική αισθητική νεοκλασικής ατονικότητας. Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να αναδειχθούν οι διαφορετικοί τρόποι δωδεκαφθογγικής συγκρότησης ορισμένων θεμάτων από τα οποία αποτελούνται οι θεματικές ομάδες του πρώτου μέρους των κοντσέρτων αρ. 1 και αρ. 2 για πιάνο, οι οποίοι είναι αυτοί που τελικά οδηγούν στη θεματοποίηση ή αποθεματοποίηση των χρησιμοποιούμενων σειρών και μέσω των οποίων μπορούμε να διερευνήσουμε και να επανεξετάσουμε τη σχέση της Grundgestalt με την Grundreihe, όπως αυτή διαγράφεται μέσα από το έργο των συνθετών της Νέας Σχολής της Βιέννης.

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: «Ιστορία – Ιστορίες: Συγγράμματα για την ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής στην Ελλάδα πριν από το 1950»

Παρουσιάζονται συγκριτικά τα συγγράμματα για την ιστορία της μουσικής των Lavoix (περί το 1888 / 1908), Köstlin (1908 / 2013), Θεοδωροπούλου (1924), Landormy (1931 / 2004 / 2006), Σκλάβου (1933), Riemann (1933), Δάσιου (1934), Σπανούδη (1940) και Dufourcq (1942). Επίσης, γίνεται αναφορά στην αδημοσίευτη ιστορία της μουσικής του Frank Choisy.

Θανάσης Τρικούπης: «Διδασκαλία της μουσικής σύνθεσης στην Ελλάδα: ιστορική αναδρομή, δεδομένα και προοπτικές»

Η διδασκαλία της σύνθεσης στην Ελλάδα συνδέεται με τον θεσμό των Ωδείων. Σε πανεπιστημιακό επίπεδο, η σύνθεση, ως εξειδικευμένη καλλιτεχνική κατεύθυνση στα Μουσικά Τμήματα των ελληνικών Πανεπιστημίων, υφίσταται μόλις την τελευταία δεκαετία του 20ού αιώνα. Η ανακοίνωση, μετά από μία σύντομη ιστορική αναδρομή που καταγράφει κυρίως τις απαρχές αυτής της διδακτικής πορείας, επιχειρεί μία πρώτη συνολική εκτίμηση του ποσοστού των ελλήνων συνθετών που ασχολήθηκαν με τη διδασκαλία του γνωστικού αντικείμενου τους σε θεσμοθετημένο επίπεδο (ωδειακό και πανεπιστημιακό), του ακαδημαϊκού τους επιπέδου ανάλογα με τις σπουδές τους, του τόπου των σπουδών τους, της διασποράς τους στην ελληνική επικράτεια όσον αφορά τον τόπο που δραστηριοποιήθηκαν διδακτικά, της χρονικής κατανομής τους κατά την εξέλιξη του 20ού αιώνα,

της παραγωγικής τους δυναμικής και της συνεισφοράς τους σε αποφοίτους που εξελίχθηκαν σε διδάσκοντες κ.ά. Εξάγονται στατιστικά συμπεράσματα, τα οποία σχολιάζονται συσχετιζόμενα με σχετικές παραμέτρους (π.χ. συσχετισμός γεωγραφικής κατανομής του ελληνικού πληθυσμού με την αντίστοιχη κατανομή των διδασκόντων σύνθεσης στην ελληνική επικράτεια). Τέλος, μέσω της συνεκτίμησης των συμπερασμάτων της παρούσας εργασίας, του ισχύοντος νομικού πλαισίου για τη μουσική εκπαίδευση και της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας, οριοθετούνται οι προοπτικές του φαινομένου.

Αναστασία Κακάρογλου: «Τέχνες, Γράμματα, Αθλητισμός: Η συμμετοχή του Louis-Albert Bourgault-Ducoudray στην συνδιάσκεψη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής της 23ης Μαΐου 1906»

Στις 23 Μαΐου 1906 οργανώθηκε στο Παρίσι από την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή μία συνδιάσκεψη με θέμα την δυνατότητα ένταξης των γραμμάτων και των τεχνών στους εορτασμούς των Ολυμπιακών Αγώνων και στις διάφορες αθλητικές εκδηλώσεις. Ο Louis-Albert Bourgault-Ducoudray έλαβε μέρος σε αυτήν ως εισηγητής, υποστηρίζοντας την καταλληλότητα του χορωδιακού τραγουδιού ως μέσου μουσικής εκπαίδευσης και έκφρασης των λαϊκών στρωμάτων. Συγκεκριμένα, η πρότασή του αφορούσε την δημιουργία «χορωδιακού τμήματος» [section chorale] σε κάθε μεγάλη αθλητική ομάδα. Μεταγενέστερα, συνέστησε με δική του πρωτοβουλία μία επιτροπή, η οποία κλήθηκε να επιλέξει μία σειρά χορωδιακών τραγουδιών κατάλληλων να παρουσιαστούν σε αθλητικές εκδηλώσεις. Οι προτάσεις του και οι ενέργειές του για την εισαγωγή της χορωδιακής μουσικής στον χώρο του αθλητισμού αντιμετωπίστηκαν με ιδιαίτερη εύνοια από την πλευρά της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, όπως φαίνεται από τα σχετικά άρθρα στο περιοδικό *Revue Olympique*.

Γιώργος Σακαλλιέρης: «Η αλληλογραφία Δημήτρη Μητρόπουλου – Arnold Schoenberg (1945-1951): κριτική αποδελτίωση και σχολιασμός»

Η αλληλογραφία Μητρόπουλου – Schoenberg ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε κατά τη διαμονή και των δύο στις Η.Π.Α., εκτεινόμενη χρονικά από το 1945 έως το 1951 (μέχρι το θάνατο του αυστριακού συνθέτη). Αποτελείται από 37, συνολικά, τεκμήρια (δακτυλογραφημένες επιστολές, τηλεγραφήματα και χειρόγραφα σημειώματα) που φυλάσσονται στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου (Schoenberg Collection, Music Division). Η αλληλογραφία αποτελεί πολύτιμο πληροφοριακό υλικό, τόσο περί της προσωπικής γνωριμίας των δύο αυτών σημαντικών μουσικών προσωπικοτήτων, όσο και περί των αισθητικών και καλλιτεχνικών θέσεων και ιδεών που αντήλασαν στο πεδίο της μουσικής δημιουργίας και, ειδικότερα, της σύγχρονης μουσικής, από τη μεριά του ερμηνευτή και του συνθέτη, αντίστοιχα.

Η κριτική αποδελτίωση της αλληλογραφίας Μητρόπουλου – Schoenberg επιδιώκει να αναδείξει όψεις της προσωπικής τους σχέσης (η οποία δεν ήταν πάντοτε ανέφελη), σε σχέση και με τη θέση του καθενός στην αμερικανική μουσική ζωή της δεκαετίας του 1940 και των αρχών της δεκαετίας του 1950. Ειδικότερες πληροφορίες εστιάζουν στο νεωτερικό συμφωνικό ρεπερτόριο που διηύθη ο Μητρόπουλος στην Αμερική, με έμφαση στο έργο των συνθετών της Δεύτερης Σχολής

της Βιέννης. Τέλος, η αλληλογραφία αποτελεί και μία έμμεση αφορμή για μια απόπειρα διασύνδεσης του νέου έλληνα μοντερνιστή συνθέτη της δεκαετίας του 1920 στην Αθήνα με τον ώριμο ερμηνευτή σύγχρονης μουσικής, και διεθνούς φήμης πια μάεστρο, της περιόδου 1940-1960.

Νεκταρία Δελβινιώτη-Βασιλείου: «Μανώλης Καλομοίρης – Εθνικό Ωδείο Κύπρου (Παράρτημα Λευκωσίας): Οι σχέσεις συνεργασίας και οι προεκτάσεις τους»

Η εργασία αυτή είναι το αποτέλεσμα μιας εκτενούς έρευνας που διεξάγεται εδώ και χρόνια με αντικείμενο την αλληλογραφία του Μανώλη Καλομοίρη. Θα παρουσιαστούν τα ιστορικά γεγονότα που εξάγονται από το τμήμα της αλληλογραφίας που σχετίζεται με το Παράρτημα του Εθνικού Ωδείου στην Κύπρο, διευθύντρια του οποίου (μετά την σύντομη αποχώρηση του συνιδρυτή Ησαΐα Καλμάνοβιτς) ήταν η Λουλού Συμεωνίδου.

Από την μελέτη της αλληλογραφίας συγκροτείται μια ιστορία του Εθνικού Ωδείου Κύπρου, ως προς το πρόγραμμα και το επίπεδο των μουσικών σπουδών που παρέχονταν εκεί, καθώς και τις σχέσεις του με το Κεντρικό Ωδείο στην Αθήνα. Γίνεται επίσης λόγος για τον επιχειρηματικό ανταγωνισμό του Εθνικού με το Ελληνικό Ωδείο Κύπρου.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η σκιαγράφηση των προσωπικών σχέσεων συνεργασίας και φιλίας του Καλομοίρη με την Λουλού Συμεωνίδου, μια καλλιτεχνική προσωπικότητα μεγάλης εμβέλειας στην Κύπρο, που άφησε μεγάλη προσφορά και έργο. Από την αλληλογραφία αποκαλύπτονται διάφορες πτυχές αυτής της σχέσης αλλά και των σχέσεων του συνθέτη με άλλες προσωπικότητες της Κύπρου εκείνης της εποχής, όπως ο Κωνσταντίνος Σπυριδάκης.

Τέλος, μέσα από την αλληλογραφία, απηχούνται τα σημαντικά εθνικά και πολιτικά γεγονότα της εποχής, όπως ο Απελευθερωτικός Αγώνας των Κυπρίων (ΕΟΚΑ, 1955-1959), οι Συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου, η ανακήρυξη του Κυπριακού Κράτους, αλλά και οι προσπάθειες του Ωδείου να προσαρμοστεί και να αναπτυχθεί μέσα στη νέα πραγματικότητα.

Ναυσικά Τσιμά: «Αναθεώρηση της σύγχρονης εικόνας περί εθνικών πολιτισμών κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα, μέσα από την ανάδειξη της άγνωστης, τρισυπόστατης σημασίας του όρου “Μουσική” την ίδια περίοδο»

Ο όρος «μουσική» σε καμία περίπτωση δεν υφίσταται κατά την διάρκεια του 19ου αιώνα ως ανεξάρτητος καθώς τα γνωρίζουμε σήμερα· εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι, όπως θα αποδειχθεί, συνυφαινεται εντός ενός πλέγματος όρων (μεταξύ των οποίων οι λέξεις «γλώσσα» και «χορός») που από κοινού σημασιοδοτούν τη λέξη «Ποίηση».

Θα δούμε, κατ’ αρχάς, πώς αυτό το τρισυπόστατο εννοιολογικό σχήμα προέκυψε ως μετασχηματισμός του όρου «μέλος» της χονδροειδώς χαρακτηριζόμενης σήμερα ως βυζαντινής μουσικής παράδοσης και αναβαπτισμένο (ως ανασύσταση μίας αρχαίας ελληνικής εκδοχής του) έγινε κατόπιν προσπάθεια να προωθηθεί στο πλαίσιο του οράματος του Ελληνικού Διαφωτισμού για τη δημιουργία ελληνικού εθνικού πολιτισμού. Θα παρακολουθήσουμε, έπειτα, την εξέλιξή του, μια πορεία κατάτμησης, η οποία, θεωρητικά τουλάχιστον, θα ολοκληρωθεί το 1894, όπου και

συναντάμε πλέον τρεις συνολικά ελληνικές μουσικές θεωρίες – πορεία παράλληλη με την κατάκτηση των σημασιών του όρου «ελληνική γλώσσα» σε τρία αντίστοιχα πεδία ομιλίας ή/και γραφής της. Τέλος, ολοκληρώνοντας, θα χρησιμοποιήσουμε ως αφετηρία αυτήν την αναθεωρημένη εκδοχή, ώστε να ανακατασκευάσουμε όψεις της ιστορικής πραγματικότητας του 19ου αιώνα τόσο σε εγχώριο όσο και σε πα-ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αθανασία Κυριακίδου & Αντωνία Βασιλειάδου: «Χειρονομία και Λόγος: Παρελ-θόν και μέλλον»

Η μελέτη της χειρονομίας στη σύγχρονη μουσικολογία αποτελεί ένα νευ-ραλγικό τομέα της διεπιστημονικής μελέτης, καθώς συνδέει τη μουσική με τομείς όπως η νευρολογία, η μηχανική, η ανθρωπολογία, η κοινωνιολογία και η ρητορική. Η κίνηση των χεριών συνοδεύει το λόγο από την αρχαιότητα και σήμερα μελετά-ται από την επιστήμη της διεύθυνσης ορχηστρικών και φωνητικών συνόλων. Η σύγχρονη έρευνα από τη μία πλευρά απομακρύνεται από την αρχική σύνδεση της ρητορικής και της χειρονομίας, μιας πρακτικής που μελετήθηκε από τα ρωμαϊκά χρόνια, ενώ, από την άλλη, υποστηρίζει ότι η μουσική όχι μόνο πρέπει να αναδει-κνύει το μουσικό κείμενο, αλλά και ότι η χειρονομία έχει την ικανότητα να περιέχει χαρακτηριστικά ενός γλωσσικού συστήματος. Η τέχνη της ρητορικής και η τέχνη της χειρονομίας καταλήγουν στο ότι όσο χρειάζεται η μελέτη της παρτιτούρας και του κειμένου άλλο τόσο σημαντική είναι και η μελέτη της χειρονομίας. Η παρούσα εργασία μελετά ιστορικά τη σχέση της χειρονομίας με τη γλώσσα, τον τρόπο με τον οποίο συνδυάζεται η χειρονομία με τη γλώσσα ή ένα σημειογραφικό σύστημα και τον πλούτο που προκύπτει.

Εύη Νίκα-Σαμψών: «Ιχνηλατώντας τη μουσική δραματουργία της γερμανικής ρο-μαντικής όπερας»

Η εισήγηση επιχειρεί να επισημάνει τις ιδιαιτερότητες στη μουσική δραμα-τουργία της γερμανικής ρομαντικής όπερας που αναπτύχθηκε κατά την περίοδο 1810-1830 μέσα από το έργο των συνθετών Karl Maria von Weber (Καρλ Μαρία φον Βέμπερ, 1786-1816), Ernst Theodor Amadeus Hoffmann (1776-1822), Ludwig Spohr (Λούντβιχ Σπορ, 1784-1859), Heinrich Marschner (Χάινριχ Μάρσνερ, 1795-1861) και να ερμηνεύσει τα γνωρίσματα που χαρακτήρισαν την εξέλιξη του λι-μπρέτου του πρώιμου 19ου αιώνα. Η θεματολογία της γερμανικής όπερας εκείνης της περιόδου χρησιμοποίησε για πρώτη φορά θέματα και δραματικά μοτίβα του λογοτεχνικού ρομαντισμού, επιδιώκοντας την ανεξαρτητοποίησή της από τις εξω-γενείς επιρροές της ιταλικής και γερμανικής δραματουργίας. Στο πλαίσιο μιας ιστο-ρικής-ερμηνευτικής προσέγγισης, θα παρουσιαστούν συγκεκριμένα παραδείγματα από όπερες στις οποίες αποτυπώθηκαν οι ειδολογικές ιδιαιτερότητες του γερμανι-κού Singspiel και αποτέλεσαν συγχρόνως το μουσικοδραματουργικό πρότυπο ανά-πτυξης της γερμανικής ρομαντικής όπερας και της λιμπρετιστικής τεχνικής κατά τον πρώιμο 19ο αιώνα.

Sabine Koch: «Από τον Wagner και πέρα: Η μαθητεία και η καριέρα του Δημητρίου Λάλα στην Δυτική Ευρώπη»

Ο κύριος στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αντιμετωπίσει την ελλιπή έρευνα σχετικά με την υπόσταση και την θέση του μακεδόνα συνθέτη Δημητρίου Λάλα (1844-1911) στις περιοχές της Αυστροουγγαρίας και των γερμανικών χωρών, έχοντας ως αφετηρία την επιστημονική βιβλιογραφία, η οποία προσδιορίζει και μάλλον μικρογραφεί το καλλιτεχνικό επίτευγμά του ως ενός επίγονου και συνεργάτη του Wagner.

Η τρέχουσα μελέτη τοποθετεί τέτοιες απόψεις σε προοπτική, εξετάζοντας το πώς τα μουσικά έργα και οι δραστηριότητες του Λάλα παρελήφθησαν στις γερμανόφωνες περιοχές τον δέκατο ένατο αιώνα, μέσω μιας προσεκτικής εξέτασης των σύγχρονων πηγών. Οι πηγές που έχουν εξεταστεί είναι: γερμανικές θεατρικές επετηρίδες και περιοδικά, η βιογραφία του ηθοποιού Raoul Aslan, οι επιστολές του Richard Wagner, τα ημερολόγια της Cosima Wagner, καθώς και αρχαιακό υλικό που σχετίζεται με τον Λάλα και το οποίο εντοπίστηκε ύστερα από μια διεθνή έκκληση που στάλθηκε σε βιβλιοθήκες της Αυστρίας, της Γερμανίας και του Λιχτενστάιν.

Αυτές οι πηγές δίνουν πολύτιμες πληροφορίες για τις μουσικές σπουδές του Λάλα στο Μόναχο, για τη θητεία του στο Μπαϊρόιτ, τη Βιέννη και το Σάλτσμπουργκ, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν μια απεικόνιση ενός εκλεκτικού συνθέτη, μαέστρου και καθηγητή που διακατεχόταν από ταλέντο, έμπνευση και επιμέλεια.

Αναστασία Σιώψη: «Φαντασιακές κοινότητες με τη δύναμη της μουσικής: ο τελετουργικός ρόλος της τέχνης από τον Ρίχαρντ Βάγκνερ στον Γιάννη Χρήστου»

Ο ουτοπικός οραματισμός μιας κοινότητας, που κυρίως η μουσική μπορεί να αναδείξει από όλες τις τέχνες, ήταν το ουσιαστικότερο όραμα του Ρίχαρντ Βάγκνερ αλλά και του δικού μας σημαντικού δημιουργού Γιάννη Χρήστου.

Η τέχνη, για τον Βάγκνερ, έπρεπε να θέσει σε αμφισβήτηση τις υλιστικές αξίες της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων και να αναλάβει το ρόλο του κοινωνικού ρυθμιστή· η επακόλουθη ρήξη με το πολιτικό σύστημα θα ήταν συνέπεια μιας διαδικασίας σύνθετων αμοιβαίων επιρροών ανάμεσα στην έκφραση μιας τέτοιας “αληθινής” μορφής τέχνης και την κοινωνία. Έτσι, η τέχνη θα έπρεπε να υπερασπίζεται μια ιεραρχία αξιών που εκφράζουν την έννοια της “κοινότητας” (*Gemeinschaft*) σε αντιδιαστολή με τις υπάρχουσες σχέσεις της κοινωνίας (*Gesellschaft*) και να το κάνει αυτό ενεργοποιώντας μια σειρά «τελετουργιών». Η εκτέλεση του μουσικού δράματος, ιδωμένη με αυτό τον τρόπο, λειτουργεί ως τελετουργία, μέσω της οποίας ο δέκτης (τον οποίο αντιπροσωπεύει κυρίως ο χορός) δημιουργεί το δικό του περιεχόμενο της “αλήθειας”.

Ο Χρήστου, από την άλλη μεριά, πιστεύοντας στο λυτρωτικό χαρακτήρα και όχι στην αισθητική αξία της μουσικής, έδωσε έμφαση στο τελετουργικό ύφος, ιδιαίτερα στις μουσικές επενδύσεις αρχαίου δράματος. Η ανάπτυξη αυτού του τελετουργικού χαρακτήρα πραγματοποιήθηκε συστηματικά στη μουσική του για τα αρχαία έργα, ο κύκλος των οποίων ήταν ο μόνος ο οποίος, κατά κάποιο τρόπο, ολοκληρώθηκε. Ο χορός παίζει τον πιο λειτουργικό ρόλο στην έκφραση του δράματος ως τελετουργία. Οι τελετουργικές πράξεις του στοχεύουν στη δημιουργία συναισθηματικής αναγέννησης (της συλλογικής “ψυχής”). Ο ρόλος του χορού είναι, επομένως, να “παγώσει” το χρόνο και να αναστοχαστεί, να εκφράσει συναίσθημα με τη βαθιά διονυσιακή έννοια του όρου.

Με βάση τα προαναφερθέντα, στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι η διαλεκτική αντιπαράθεση αυτών των στάσεων απέναντι στην τέχνη των δύο μεγάλων δημιουργών, επισημαίνοντας τις ομοιότητες αλλά και τις διαφορές, καθώς ο ρομαντισμός του Βάγκνερ έχει αισθητές διαφοροποιήσεις από τη φιλοσοφική σκέψη του Χρήστου, η οποία είναι εμπλουτισμένη με τον σκεπτικισμό της εποχής του.

Καίτη Ρωμανού: «Η Βενετία και οι ελληνικές της κατακτήσεις: μουσικές αλληλεπιδράσεις»

Η Βενετία ήταν ένα από τα λαμπρότερα μουσικά κέντρα της Ευρώπης τον 17ο και τον 18ο αιώνα. Ιστορικοί αποδίδουν την έναρξη της ταχύτατης ανάπτυξης της μουσικής στην πόλη στον Adrian Willaert, που έγινε διευθυντής της μουσικής του Αγίου Μάρκου το 1527. Ένας από τους μαθητές του Willaert ήταν ο Gioseffo Zarlino, που απέκτησε την ίδια θέση το 1565-1590 και του οποίου το *Le istituzioni harmoniche* (1558) είναι μία από τις πιο καταξιωμένες θεωρητικές διατριβές της δυτικής μουσικής όλων των εποχών.

Οι περισσότερες μαρτυρίες της επιρροής της βενετικής μουσικής στις ελληνικές της κατακτήσεις είναι από αυτήν την περίοδο και από τα τρία νησιά, την Κρήτη (1204-1669), την Κύπρο (1489-1571) και την Κέρκυρα (1204/1386-1797).

Πιο γνωστές είναι οι περιπτώσεις ελλήνων μουσικών που βρέθηκαν στην Βενετία και ελκύστηκαν έντονα από την αντίστιξη, όπως ο Κρητικός Φραγκίσκος Λεονταρίτης, τραγουδιστής στον Άγιο Μάρκο όταν ο Willaert ήταν μουσικός διευθυντής, και ο Κύπριος Ιερώνυμος Τραγωδιστής, που πριν πάει για σπουδές στο περίφημο Πανεπιστήμιο της Πάδοβας, μαθήτευσε τρία χρόνια πλάι στον Zarlino και επιδίωξε να μεταρρυθμίσει την βυζαντινή σημειογραφία και μουσική.

Ενδιαφέρον έχουν και οι μαρτυρίες της επιρροής της αντίστιξης στην βυζαντινή μουσική σε χειρόγραφα του 15ου αιώνα, με τα λεγόμενα *διπλά μέλη* κυρίως του Κρητικού Ιωάννη Πλουσιαδηνού. Δύο μουσικοί της Βενετίας που εμπνεύστηκαν από τα ελληνικά νησιά είναι ο Giandomenico Martoretta (1515 – δεκαετία του 1560), που αφιέρωσε μια συλλογή τετράφωνων μαδριγαλιών σε κύπριους ευγενείς, και ο Antonio Vivaldi, που τίμησε με ένα “ιερό, στρατιωτικό ορατόριο” τη νίκη των Βενετών επί των Οθωμανών στην Κέρκυρα το 1716.

Μάρκος Λέκκας: «Prolatio και Tempus imperfectum στην εποχή του φαντασιακού ρεαλισμού»

Η γραμμή του μέτρου – έλκοντας την καταγωγή της από τη ταμπουλατούρα του λαούτου – συνιστά μια από τις πρώτες κανονιστικές ρυθμίσεις της λεγόμενης τονικής θεωρίας, η οποία επρόκειτο στο διδακτικό της σκέλος να επιχειρήσει μια από τις πλέον επίδοξες διατυπώσεις της, να ορίσει εφεξής την υποδιαίρεση του χρόνου, περνώντας από το τρίσημο perfectum του Μεσαίωνα στο δίσημο imperfectum της εποχής του Ρασιοναλισμού. Με την συγκρατημένη αίσθηση υπεροχής που την διέκρινε, απέσυρε μάλλον βιαστικά τον όρο, αντικαθιστώντας τον με τον Διαφωτισμό, έναν περισσότερο θελκτικό όσο και ανθεκτικό στα υπόκωφα χτυπήματα της αμφισβήτησης όρο, απ’ όπου εξ ορισμού οι διατυπώσεις της αντλούσαν ανάστημα. Αυτό που η εποχή προσπάθησε να ορίσει με απλή ποσοτική διαίρεση δεν ήταν παρά ένα *νοούμενο* (όπως είχε ευκρινώς ορίσει ο Kant, όσο και τη λειτουργική

του σχέση με το *φαινόμενο*), το οποίο προϋπήρχε αναγκαστικά των γεγονότων και συνιστούσε απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να μπορούν αυτά να γίνουν αντιληπτά ως συντακτικά στοιχεία, ως αρθρωμένοι, δηλαδή, μουσικός λόγος και όχι ως αιωρούμενα συμβαντικά γεγονότα, από τα οποία, επιστρατεύοντας τον μαγικό ρεαλισμό, προκύπτει ο δομικός χρόνος.

Δημήτρης Γιαννέλος: «Παρατηρήσεις στη γραπτή μετάδοση της θεωρίας της εκκλησιαστικής μουσικής»

Το έργο του Χρυσάνθου, η πηγή όλων των θεωρητικών της εκκλησιαστικής μουσικής, αναπαράγεται από ορισμένους συγγραφείς χωρίς ουσιαστικές ή χωρίς καθόλου τροποποιήσεις. Στη συνέχεια, διαπιστώνονται προσθήκες και αναδιατυπώσεις τμημάτων της θεωρίας και, σε μεγαλύτερη κλίμακα, μία διαφορετική οργάνωση του πρωτογενούς υλικού. Μέσα στους δύο περίπου αιώνες ύπαρξης της θεωρίας της εκκλησιαστικής μουσικής, η πορεία του κειμενικού υλικού παρουσιάζει ενδιαφέρουσες τάσεις, οι οποίες αποκαλύπτουν ότι το θεωρητικό έργο του Χρυσάνθου δεν έχει γίνει αντιληπτό με έναν ενιαίο τρόπο και ότι αυτές οι διαφορετικές αντιλήψεις αντανακλώνται, έως ένα βαθμό, στην πράξη. Η πρωταρχική υπόθεση είναι ότι οι δομικές διαφορές μεταξύ του θεωρητικού έργου του Χρυσάνθου, επομένως της Νέας Μεθόδου στην αρχική της μορφή, και των πολλαπλών του εκδοχών μέχρι σήμερα υποδηλώνουν μία μοναδική εξέλιξη ως προς τη σημασία και τα διακυβεύματα της Νέας Μεθόδου. Το παρόν κείμενο βασίζεται στην συγκριτική μελέτη ενός σημαντικού αριθμού θεωρητικών κειμένων από τις αρχές του 19ου αιώνα μέχρι σήμερα και αποτελεί τμήμα μιας ευρύτερης μελέτης που ερευνά παράλληλα και τα δεδομένα της πράξης.

Στρογγυλή τράπεζα: «Βυζαντινές Μουσικές Σπουδές: Θέματα επιστημολογικού αυτοπροσδιορισμού»

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η Βυζαντινή Μουσικολογία και η Ψαλτική Τέχνη έχουν γνωρίσει μια καινούργια άνθηση στην Ελλάδα και σε διάφορες άλλες χώρες. Η συστηματική διδασκαλία μιας ευρείας γκάμας μαθημάτων σχετικά με τη Βυζαντινή Μουσική στα διάφορα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης και τα καινούργια διεπιστημονικά ανοίγματα που έγιναν στην έρευνα της Βυζαντινής Μουσικής τον τελευταίο καιρό αποτελούν μια πρόκληση για ανανεωμένο επιστημολογικό στοχασμό σχετικά με τους κλάδους, την ορολογία και τις μεθοδολογίες στις Βυζαντινές Μουσικές Σπουδές.

Στην παρούσα στρογγυλή τράπεζα θα παρουσιαστούν ποικίλες πτυχές των σύγχρονων Βυζαντινών Μουσικών Σπουδών, όπως π.χ. ζητήματα που αφορούν την ιστορία και την μορφολογία, την κωδικολογία, την παλαιογραφία, την θεωρία, την ανάλυση, την ερμηνεία, την διδακτική και πολλά άλλα.

Ο ανοιχτός κατάλογος σύντομων παρουσιάσεων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις εξής:

- «Προς τη συγγραφή ενός νέου πλήρους επιστημονικού θεωρητικού συγγράμματος για τη Θεωρία, με βάση την ισχύουσα Ψαλτική Πράξη» (Κωνσταντίνος Καραγκούνης)
- «Θέματα ερμηνείας της Ψαλτικής Τέχνης» (αρχιμ. Νεκτάριος Πάρης)

- «Η συστηματική έρευνα της ιστορίας της εκκλησιαστικής μουσικής από τον 19ο αιώνα και εντεύθεν και η εξιχνίαση της δομής του μέλους» (Μιχάλης Στρουμπάκης)
- «Όψεις διδακτικής της παλαιογραφίας της Βυζαντινής Μουσικής» (Μαρία Αλεξάνδρου)

Οι σύντομες παρουσιάσεις πλαισιώνονται από τοποθετήσεις μελών της Ερευνητικής Ομάδας Βυζαντινών Μουσικών Σπουδών και έπεται διεξοδική συζήτηση. Την στρογγυλή τράπεζα συντονίζει ο Αχιλλέας Χαλδαιάκης.

Χάρης Ξανθουδάκης: «Νεότερα στοιχεία για τη μαθητεία του Δημήτρη Μητρόπουλου στο Ωδείο Αθηνών»

Στη διάρκεια της – συνεχιζόμενης – ταξινόμησης του υλικού που φυλάσσεται στα αρχεία του Ωδείου Αθηνών εντοπίστηκαν τρία χειρόγραφα τεκμήρια που φωτίζουν άγνωστες πτυχές από τις σπουδές του πολυτάλαντου μουσικού και, ταυτόχρονα, μας υποχρεώνουν να αναθεωρήσουμε πάγιες πεποιθήσεις μας, σχετικές με την έναρξη, το περιεχόμενο και τον προσανατολισμό των μουσικών του σπουδών. Η ανακοίνωση θα παρουσιάσει τα τεκμήρια και θα επιχειρηματολογήσει επί των αναγκαίων συμπερασμάτων.

Διονυσία Μπλαζάκη: «Μουσική και ποίηση στην αισθητική του Χέγκελ»

Η αισθητική θεωρία του Χέγκελ επέφερε μια σημαντική αλλαγή στην πορεία της αισθητικής. Η τέχνη, ως εκδήλωση του απόλυτου πνεύματος, γίνεται μέσον αυτοαναγνώρισης του πολιτισμού και το έργο τέχνης, ως προϊόν ανθρωπίνης ενέργειας, αποκτά ανώτερη αξία από οποιοδήποτε προϊόν της φύσης. Στη διάταξη των καλών τεχνών που προβαίνει ο Χέγκελ, η οποία έχει ιστορικό και ιεραρχικό χαρακτήρα, η μουσική και η ποίηση τοποθετούνται στην κορυφή, με την ποίηση στην ανώτερη θέση. Το παρόν κείμενο επικεντρώνεται στα κριτήρια που θέτει ο φιλόσοφος κατά την εξέταση αυτών των δύο τεχνών και στο διαφορετικό τρόπο με τον οποίο η κάθε μία αντιμετωπίζει τα κοινά χαρακτηριστικά τους στοιχεία, τον ήχο και την εσωτερικότητα, όπως και στην αξία τους ως αυτόνομων και αδελφοποιημένων τεχνών. Στην εγελιανή αισθητική, η ποίηση υπερτερεί της μουσικής, διότι ο σημαίνων ήχος της περιέρχεται σε στενή σχέση με την προσδιοριστικότητα του περιεχομένου, ενώ ο καθαρός ήχος της μουσικής αφήνει απροσδιόριστο και ασαφές το περιεχόμενό της. Επειδή ο Χέγκελ ταυτίζει το νόημα της τέχνης με τη σημασία, η μουσική κινδυνεύει να μείνει «κενή δίχως σημασία». Ωστόσο, επισημαίνουμε ότι το νόημα στη μουσική δεν κατανοείται μεταφορολογικά ή σημασιολογικά, αλλά στο εσωτερικό των δικών της σχέσεων, μορφοποιήσεων και εκφραστικών ιδιαιτεροτήτων.

Βασιλική Κουτσομπίνα: «Σχέσεις μεταξύ μουσικής και ρητορικής στις μουσικό-θεωρητικές πηγές τον 15ο και 16ο αιώνα: αναδρομή στις πρώτες μαρτυρίες»

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της περιόδου της Αναγέννησης είναι η έμφαση στον λόγο. Ανάμεσα στα πέντε πεδία μελέτης των ανθρωπιστικών σπουδών (studia humanitatis) – γραμματική, ρητορική, ποίηση, ιστορία και ηθική φιλοσοφία – η ρητορική αποτελεί συνδεδεμένο κρίκο και η θεωρία και ορολογία της

δημιουργούν πρότυπα που εκτείνονται και στις εικαστικές και παραστατικές τέχνες. Παρ' όλο που το γλωσσικό μοντέλο χρησιμοποιήθηκε από την αρχαιότητα για να περιγράψει μουσικά φαινόμενα, η σύγκλιση μεταξύ μουσικής δημιουργίας και ρητορικής τέχνης εμφανίζεται με έκδηλο τρόπο μόνο κατά τα μέσα του 16ου αιώνα και, παρά τις ιταλικές ρίζες του ουμανισμού, η μουσική ρητορική παράδοση εδραιώνεται από γερμανούς λόγιους και συνθέτες. Στις γερμανικές μουσικό-θεωρητικές πηγές των μέσων του αιώνα αναπτύσσεται η αντίληψη της «μουσικής ποιητικής», στόχο της οποίας αποτελεί η εκφραστικότητα του μουσικού έργου, που επιτυγχάνεται μέσα από την αποτελεσματική απόδοση του νοήματος και συναισθημάτων του ποιητικού κειμένου. Ο δανεισμός ρητορικών σχημάτων αποτέλεσε τη βάση της *Figurenlehre*, παράδοσης που διέπει τους επόμενους δύο αιώνες μέχρι τη δύση της ρητορικής παράδοσης γενικότερα στην Ευρώπη στα τέλη του 18ου αιώνα. Η παρούσα μελέτη εξετάζει τόσο τις ρητές μαρτυρίες της μουσικό-ρητορικής σύγκλισης μέσα από ιταλικές και γερμανικές πραγματείες του 16ου αιώνα, όσο και τις πρώιμες, έμμεσες αναφορές στις θεωρητικές πηγές του 15ου αιώνα.

Βασίλης Βαβούλης: «Μεταξύ ποιητικής και συστημικής ρητορικής: Ρεύματα μουσικής και ρητορικής τον 17ο και 18ο αιώνα»

Η έρευνα της ρητορικής και της μουσικής παρουσιάζει το ενδιαφέρον φαινόμενο ότι ενώ από τη μία είναι ευρέως δεκτή ως μια σημαντική πλευρά της ιστορίας της μουσικής, από την άλλη όμως ούτε η έρευνα έχει φτάσει σε συνολική θεώρηση του φαινομένου, ούτε η ρητορική έχει ενταχθεί πραγματικά στη γενικότερη μουσική ιστορία. Οι σχέσεις ρητορικής και μουσικής χρονολογούνται τουλάχιστον σε τέσσερις αιώνες (1400-1800), κατά τη διάρκεια των οποίων και η ρητορική και η μουσική δέχθηκαν μεταβολές ακολουθώντας περισσότερους του ενός δρόμους. Αυτός ο πλουραλισμός γίνεται ακόμα πιο έντονος όσο προχωρούμε προς τον 18ο αιώνα, όπου φωνητικά και οργανικά είδη εξελίσσονται σε πολλαπλά μουσικά ιδιώματα και σε διαφορετικές χώρες. Στην ιστορία της μουσικής απομονώνουμε και μελετούμε συνήθως πρώτα τα ιδιώματα και μετά γίνεται η ένταξή τους σε μία πιο συνολική θεώρηση· στη ρητορική όμως αυτό το βήμα δεν έχει επιτευχθεί ακόμα: πιστεύεται γενικότερα ότι υπήρχε μία ρητορική, μία παράδοση και μία γραμμή επιρροής στη μουσική.

Τα μεθοδολογικά αυτά προβλήματα θα εξετασθούν σε μια προσπάθεια κατανόησης του ως επί το πλείστον ιστοριογραφικού προβλήματος που παρουσιάζει η έρευνα της ρητορικής σήμερα.

Μαρία Σουρτζή-Χατζηδημητρίου: «Σχέση μουσικής και κειμένου στο τραγούδι *Der Doppelgänger* του Franz Schubert»

Το τραγούδι *Der Doppelgänger* (*Ο σωσίας*) γράφτηκε κατά το τελευταίο έτος της ζωής του συνθέτη (1828) πάνω στο ομώνυμο ποίημα του Heinrich Heine και εκ των υστέρων εντάχθηκε στον κύκλο τραγουδιών *Schwanengesang* (*Κύκνειο άσμα*). Το ποίημα αναφέρεται σε έναν άντρα που είναι τόσο βαθιά πληγωμένος από μια παλιά του αγάπη, ώστε φτάνει σε σημείο να του γίνεται έμμονη ιδέα και να αποκτά ψευδαισθήσεις, που τον οδηγούν στην τρέλα. Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστούν τα μουσικά μέσα που χρησιμοποιεί ο συνθέτης, προκειμένου να

αναδειξει τη δραματική ψυχολογική κατάσταση του ήρωα. Πιο συγκεκριμένα: Οι δύο πρώτες στροφές διέπονται από το *ostinato*-μοντέλο του πιάνου (σύμβολο εμμονής), που εμπεριέχει το *Folia*-μοντέλο, τις ελλειπείς / ασαφείς συγχορδίες (σύμβολα τρέλας) και το θέμα της *Φούγκας σε ντο δίεση ελάσσονα* (WK I) του Bach (σύμβολο μελαγχολίας και δραματικότητας, βλ. τονικότητα και *saltus duriusculus*). Στην τελευταία στροφή κορυφώνεται η τραγικότητα του ήρωα, η οποία αναδεικνύεται μουσικά με την ανιούσα χρωματική κίνηση του πιάνου και τα δραματικά μελωδικά πεδία της φωνής. Εντούτοις, ο επίλογος του πιάνου αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας, υπονοώντας τη θεϊκή λύτρωση (πλάγια κατάληξη, χρήση τρίτης πικαρντί).

Σταματία Γεροθανάση: «*The Rake's Progress*: μουσικοποιητική αποτύπωση των συναισθηματικών πτυχών του χαρακτήρα της Anne Trulove»

Ο Ιγκόρ Στραβίνσκι εμπνεύστηκε το θέμα της τρίπρακτης όπερας *The Rake's Progress* από τις οκτώ γκραβούρες του άγγλου ζωγράφου William Hogarth. Η όπερα παρουσιάστηκε σε πρώτη εκτέλεση στις 11 Σεπτεμβρίου 1951 στο Θέατρο της Βενετίας. Ο Στραβίνσκι απευθύνθηκε στον ποιητή Wystan Hugh Auden για τη συγγραφή του λιμπρέτου και συνεργάστηκαν για τη διαμόρφωση της πλοκής, ενώ πολύ αργότερα ο Ωντεν αποκάλυψε στο συνθέτη ότι στο λιμπρέτο συνέβαλε σημαντικά και ο σύντροφός του, Chester Kallman. Ο Στραβίνσκι επεξεργάστηκε την ουσία (Essenz) του ύφους παλαιότερων μουσικών μορφών και παράλληλα ο Ωντεν χρησιμοποίησε κλασικές ποιητικές μορφές. Η όπερα αποτελεί ένα είδος διαλόγου του συνθέτη με την ιστορία της μουσικής και, πιο συγκεκριμένα, μία επεξεργασία του *dramma giocoso* του Μότσαρτ. Από την άποψη της δραματουργίας, αποτελεί μία όπερα παραμυθιού (*Märchen Oper*).

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι η μελέτη του λιμπρέτου ώστε να αναδειχθούν οι ποιητικές συμβάσεις σε αντιπαραβολή με τις μουσικοδραματουργικές *συμβάσεις* που επιλέγει ο Στραβίνσκι, δεδομένου ότι ο Ωντεν γνώριζε καλά τη διαφορά μεταξύ ποιητικού κειμένου και ποιητικού κειμένου ως λιμπρέτου. Έμφαση θα δοθεί στα μέρη που αφορούν τις συναισθηματικές πτυχές του χαρακτήρα της Anne και θα γίνουν αναφορές στον τρόπο της γλωσσικής έκφρασης του βασικού συναισθήματος της αγάπης (*universal emotion concept*) και των αποχρώσεων του στο ποιητικό κείμενο.

Νικόλαος Δημηνάκης: «Το δίπολο “εντολή – υπακοή” ως κωδικοποιημένη έκφραση της προστακτικής έγκλισης στη σχέση “συνθέτη – ερμηνευτή” μέσα από τις αναλύσεις των *concert-studies Nine Etudes for Saxophones in 4 Books* του Ch. Lauba»

Ο Christian Lauba, συνθέτοντας μουσική για σαξόφωνο από το 1985, έχει καταφέρει να δημιουργήσει μία μοναδικά ιδιοματική εργογραφία άνω των τριάντα έργων αναφοράς. Οι αυξημένες τεχνικές / εκφραστικές απαιτήσεις των εν λόγω *concert-studies* υποδεικνύουν συνθέσεις ιδιαίτερων σολιστικών αξιώσεων, των οποίων οι παιδαγωγικές προεκτάσεις συνθέτουν παράλληλα ένα πολυδιάστατο πεδίο έρευνας. Η προσεκτική σημειογραφική απόδοση της μουσικής ιδέας από τον συνθέτη καθώς και η αυστηρή του στάση απέναντι σε κάθε “εκφραστική παρερμηνεία” υποδηλώνουν ένα συμπαγές ρεπερτόριο, η αφομοίωση και απόδοση του οποίου μπορεί να προέλθει αποκλειστικά και μόνο από ένα διαφοροποιημένο

τύπο εκτελεστή σαξοφώνου. Εφόσον λοιπόν η παρτιτούρα θεωρηθεί ένας μοντελοποιημένος κατάλογος μεταβίβασης εντολών από τον συνθέτη (R. Ingarden), κρίσιμος θεωρείται ο ρόλος του εκτελεστή που θα αποκωδικοποιήσει πιστά το μήνυμα προς το ακροατήριό του / τους. Οι εντολές στο πλαίσιο του λόγου (γραπτού vs. προφορικού) αποδίδονται μέσω της προστακτικής ή άλλων παρεμφερών εγκλίσεων. Θα είχε ενδιαφέρον λοιπόν να εντοπίσει κανείς τους αντίστοιχους τρόπους που μετέρχεται ο συνθέτης ώστε να πετύχει το ίδιο αποτέλεσμα, όχι όμως αποκλειστικά μέσω της γλώσσας, αλλά μέσω της μουσικής σημειογραφίας και της υφής. Υπό το πρίσμα των περιπτώσιολογικών μελετών / αναλύσεων, επίσης, θα διαφανεί ολιστικά ο χειρισμός του διπολικού συστήματος εντολή – υπακοή (G. Agamben) καθώς και οι πιθανές ερμηνευτικές ελευθερίες αυτού του ιδιώματος.

Κώστας Καρδάμης: «Για την αλληλογραφία του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου: Πρόδρομες σκέψεις»

Η διασπορά της αλληλογραφίας του Νικόλαου Μάντζαρου σε πλείστα όσα αρχεία ιδιωτών, κρατικών οργανισμών και ιδιωτικών σωματείων δεν αποτελεί μόνο ένα εξαιρετικά επιβαρυντικό δεδομένο για τον εν δυνάμει ερευνητή, αλλά και σαφές δείγμα της διαχείρισης του υλικού αυτού από τους κληρονόμους του συνθέτη. Η παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρήσει να φωτίσει πτυχές της μεταθανάτιας περιπετειώδους πορείας της μέχρι στιγμής γνωστής μαντζαρκής αλληλογραφίας και να παρουσιάσει τη σημασία της τόσο ως προς τις, κατά τεκμήριο άγνωστες, βιογραφικές και μουσικές πληροφορίες που περιέχει, όσο και ως μαρτυρίας διαπροσωπικών σχέσεων και γεγονότων που χαρακτήρισαν τον επτανησιακό και γενικότερα τον ελλαδικό 19ο αιώνα.

Δημήτριος Μπρόβας: «Το σύστημα εκμάθησης της αρμονίας του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου: μια πρώτη προσέγγιση»

Το χειρόγραφο σύγγραμμα περί αρμονίας του Μάντζαρου, γραμμένο στα ιταλικά, τιτλοφορείται *Studio pratico d'armonia* (Πρακτική μελέτη της αρμονίας) και γράφτηκε πιθανόν μέσα στη δεκαετία του 1830. Πρόκειται για ένα έργο με ιδιαιτερότητες τόσο ως προς το περιεχόμενό του, που διαφέρει σημαντικά από αυτό που βρίσκουμε σε άλλες πραγματείες περί αρμονίας μέχρι εκείνη την εποχή, όσο και ως προς τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένη η ύλη του, εφόσον δεν προοριζόταν να χρησιμοποιείται από τους μαθητές σαν αμιγώς θεωρητικό έργο αναφοράς αλλά σαν ένα μεικτού τύπου σύγγραμμα που περιέχει τόσο τις απαραίτητες θεωρητικές πληροφορίες για την κατανόηση των αρμονικών φαινομένων, όσο και μουσικά παραδείγματα που οι μαθητές θα πρέπει να έπαιζαν στο πιάνο ενώπιον του δασκάλου.

Στην ανακοίνωση αυτή θα παρουσιάσω ευσύνοπτα το εν λόγω πόνημα και θα προσπαθήσω να το τοποθετήσω δίπλα σε άλλα σημαντικά συγγράμματα περί αρμονίας, είτε παλαιότερα είτε σύγχρονα του Μάντζαρου, προσπαθώντας να κάνω και μian αποτίμηση της εκπαιδευτικής αξίας και αποτελεσματικότητας της μαντζαρκής μεθόδου· μιας μεθόδου που συνδυάζει τη ναπολιτάνικη διδακτική παράδοση (όπου η μετάδοση των γνώσεων γίνεται κυρίως διά ζώσης) με στοιχεία από τις γαλλικές και γερμανικές μεθόδους, οι οποίες αντιμετώπιζαν την αρμονία ολοένα και περισσότερο σαν μια θεωρητική επιστήμη.

Νίκος Μαλιάρης: «Σπυρίδων Ξύνδας, *Ο Υποψήφιος*: Η πρώτη ελληνόγλωσση όπερα. Μερικές ιστορικές και αναλυτικές παρατηρήσεις»

Το έργο *Ο Υποψήφιος*, του κερκυραίου συνθέτη Σπυρίδωνος Ξύνδα, είναι, ως γνωστόν, το πρώτο λυρικό έργο, δημιούργημα έλληνα συνθέτη, γραμμένο εξ αρχής στην ελληνική γλώσσα. Ως εκ τούτου, ανεξάρτητα της ποιοτικής αξιολόγησής του, έχει ιδιαίτερη ιστορική σημασία. Κατά καιρούς, έχει χαρακτηριστεί κωμική όπερα αλλά και οπερέτα. Στην ομιλία αυτή θα επιχειρηθεί μια ιστορική και αναλυτική προσέγγιση σε συγκεκριμένα αποσπάσματα της αποκατεστημένης παρτιτούρας του έργου, ώστε να ξεκινήσει μια συζήτηση για την αισθητική του αποτίμηση πάνω σε σωστές επιστημονικά βάσεις.

Αγγελική Σκανδάλη: «Οι παραστάσεις όπερας στα Επτάνησα έως την επιστροφή του Σ. Σαμάρα (1889)»

Η μελοδραματική δραστηριότητα στην Επτάνησο έως το 1889, οπότε και επέστρεψε θριαμβευτής από την Ιταλία ο συνθέτης της *Flora mirabilis*, Σπυρίδων Φιλίσκος Σαμάρας, είναι το αντικείμενο της ανακοίνωσης αυτής. Μετά τις πρόσφατες δημοσιεύσεις του Γεωργίου Λεωτσάκου, γίνονται σαφέστερες οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η Ίόνιος Ακαδημία, ως επίδραση από την καλλιτεχνική ζωή της Εσπερίας, και οι τέσσερις φάσεις της καλλιτεχνικής παραγωγής στο θέατρο του Αγίου Ιακώβου έκαναν πράξη το ιδανικό της καλλιέργειας της όπερας.

Κώστας Χάρδας: «Το μετέωρο βήμα: στιγμιότυπα “πάλης” δωδεκάφθογγικής και τονικής δομής σε έργα του πρώιμου ελληνικού μουσικού μοντερνισμού»

Γνωρίζοντας το δωδεκάφθογγο και συνειδητοποιώντας την ηγεμονική του θέση στη μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο αναζωπύρωση του διεθνούς μουσικού μοντερνισμού, αρκετοί έλληνες συνθέτες κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950 αναζητούν την ένταξη της τεχνικής στη μουσική τους. Το κοινό σημείο σε πολλές από αυτές τις προσπάθειες είναι η “άρνηση” της αποκλειστικής χρήσης της δωδεκάφθογγης οργάνωσης και ο συνδυασμός της με αναφορές σε τονικές / τροπικές μουσικές παραδόσεις. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει συμπυκνωμένα τα ευρήματα αναλυτικής παρατήρησης σε πέντε έργα τριών συνθετών, οι οποίοι αργότερα διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη διάδοση και θεσμική εδραίωση του ελληνικού μοντερνιστικού εγχειρήματος. Πρόκειται για τη *Συμφωνία αρ. 3* (1953) και το *Κοντσέρτο για ορχήστρα* (1954) του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου, τη *Συμφωνία αρ. 1* (1956) και το *Κουαρτέτο αρ. 3* (1961) του Γιώργου Σισιλιάνου και την *Ακουαρέλα για πιάνο* (1958) του Θεόδωρου Αντωνίου. Τα αναλυτικά ευρήματα αναδεικνύουν εξαιρετικά ενδιαφέροντες τρόπους δομικού διαλόγου στοιχείων με διαφορετικές ιστορικές και πολιτισμικές συνδηλώσεις. Επίσης, φέρνουν στην επιφάνεια μελλοντικά χαρακτηριστικά του ελληνικού μοντερνισμού, όπως η πολυποίκιλη παρουσία της έννοιας της παράδοσης, η ανάγκη για επικοινωνία της νεωτερικότητας του μοντερνιστικού εγχειρήματος και η έμφαση στον εκπαιδευτικό ρόλο της τέχνης και της μουσικής ειδικότερα.

Μαντώ Πυλιαρού: «Ζητήματα ελληνικής παραδοσιακής μουσικής στα μέσα της

δεύτερης και τρίτης δεκαετίας του 20ού αιώνα, όπως καταγράφονται στα έντυπα μέσα της εποχής»

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζονται οι κρατούσες απόψεις και θέσεις για τη βυζαντινή μουσική και το δημοτικό τραγούδι, από τα μέσα της δεκαετίας του 1920 έως τα μέσα της δεκαετίας του 1930, χρησιμοποιώντας ως πηγή έρευνας τον ημερήσιο και το μουσικό περιοδικό τύπο της εποχής. Μέσα από άρθρα, επιστημονικά και ειδησεογραφικά κείμενα, αντλούνται πληροφορίες για τα τεκταινόμενα στο συγκεκριμένο χώρο και, παράλληλα, γίνεται γνωστός ο τρόπος με τον οποίο ειδικοί και ευρύτερο κοινό προσέγγιζαν και αντιμετώπιζαν τα κεφάλαια αυτά της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Γεωργία Πετρούδη: «Οι αγώνες του κυπριακού λαού μέσα από το χορωδιακό έργο και τα έργα για φωνή του Σόλωνα Μιχαηλίδη»

Παρ' όλο που ο κύριος συνθέτης, ερευνητής και μαέστρος Σόλων Μιχαηλίδης βίωσε τα σημαντικότερα γεγονότα της κυπριακής ιστορίας του εικοστού αιώνα από την Ελλάδα, όπου από το 1957 ήταν εγκαταστημένος – ως διευθυντής του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης και εν συνεχεία μαέστρος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης – εν τούτοις η αποστασιοποίησή του ήταν μόνο γεωγραφική, και όχι συναισθηματική. Η μουσική του συνθέτη, επηρεασμένη από τρεις άξονες – τη μουσική της αρχαίας Ελλάδας, τη βυζαντινή μουσική και το κυπριακό δημοτικό τραγούδι – δεν μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη και από τους αγώνες των συμπατριωτών του ενάντια στους Βρετανούς, τη συνακόλουθη δημιουργία του ανεξάρτητου κυπριακού κράτους και την μετέπειτα τουρκική εισβολή του 1974. Η εθνική υπερηφάνεια καθώς και η νοσταλγία και ο πόνος διαπότισαν το έργο του, βρίσκοντας έκφραση και διέξοδο μέσω επιλεγμένων και καίριων κειμένων / ποιημάτων σε αριθμό χορωδιακών έργων και έργων για φωνή. Ο συνθέτης κατάφερε μέσα από το λόγο να περάσει τα δικά του μηνύματα, άλλοτε πανηγυρίζοντας τη νίκη επί των Άγγλων και άλλοτε θρηνώντας την πονεμένη χώρα του.

Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Γσώνου: «Το κοντάκι “Τη υπερμάχω στρατηγώ...” στην έντεχνη νεοελληνική μουσική των Μανώλη Καλομοίρη και Γεωργίου Καζάσογλου»

Στην ανακοίνωση αυτή θα εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούν το κοντάκι «Τη υπερμάχω στρατηγώ...» οι νεοέλληνες συνθέτες Μανώλης Καλομοίρης (1883-1962) και Γιώργος Καζάσογλου (1908-1984) στα έργα τους *Συμφωνία της Λεβεντιάς* και *Η τελευταία νύχτα του Βυζαντίου*, αντίστοιχα.

Ο Μανώλης Καλομοίρης θεωρείται, ως γνωστόν, από τους πρωτεργάτες της Ελληνικής Εθνικής Μουσικής Σχολής. Η πρώτη συμφωνία του, η *Συμφωνία της Λεβεντιάς* (1920 / 1937 / 1952), είναι γραμμένη σε 4 μέρη. Το τέταρτο μέρος της, με τον τίτλο «Τα Νικητήρια (Τη υπερμάχω)», είναι γραμμένο για ορχήστρα και τετράφωνη μικτή χορωδία. Βασίζεται στο κοντάκι «Τη υπερμάχω στρατηγώ...» που ακούγεται αρχικά ομοφωνικά από την ορχήστρα με προσθετική ενορχήστρωση, στη συνέχεια από τη χορωδία μαζί με διάφορα όργανα της ορχήστρας, επίσης ομοφωνικά, και, τέλος, χωρίς ομοφωνική κίνηση. Το μέρος είναι κυρίως γραμμένο σε μείζονα κλίμακα (Μι ύφεση μείζονα).

Ο Γιώργος Καζάσογλου σπούδασε μουσική, μεταξύ άλλων, με τους Μάριο

Βάρβωλη, Διονύσιο Λαυράγκα και Μανώλη Καλομοίρη, και στη συνέχεια στο Παρίσι και τη Φραγκφούρτη. Τη συμφωνική φαντασία για ορχήστρα *Η τελευταία νύχτα του Βυζαντίου* έγραψε ο Καζάσογλου το 1961. Πρόκειται για προγραμματική μουσική. Από το μ. 15 έως το μ. 241 ακούγονται κατά φάσεις τμήματα του κοντακίου «Τη υπερμάχω στρατηγώ...» από διάφορα όργανα, αποτελώντας τη βασική μελωδία του έργου. Το μέρος αυτό κινείται στην περιοχή του ρε (ρε ελάσσονα, ρε υποδώριος τρόπος, σχετική Φα μείζονα και Φα μείζονα με χαμηλωμένη την τρίτη). Στο έργο υπάρχουν και ιμπρεσιονιστικά στοιχεία.

Πέτρος Ανδριώτης: «Γεώργιος Σεφέρης: *Επιφάνια* (1937) – “Κράτησα τη ζωή μου”. Μελοποίηση Α. Κουνάδη και Μ. Θεοδωράκη. Τα μεθοδολογικά εργαλεία των δύο συνθετών που συμβάλλουν στην ανάδειξη του μελοποιημένου λόγου»

Ο προβληματισμός περί της σχέσεως λόγου και μουσικής έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα ως προς το αν και κατά πόσον η μουσική είναι μέσον ανάδειξης του λόγου. Η ανάλυση του ποιήματος “Κράτησα τη ζωή μου” συμβάλλει στο να εικάσουμε τους λόγους για τους οποίους γράφτηκε και το κατά πόσον αυτοί αποτελούν ερεθίσματα για ένα συνθέτη ο οποίος επιλέγει προς μελοποίηση το συγκεκριμένο ποίημα.

Η μελοποίησή του από τον Αργύρη Κουνάδη έγινε περί το 1950, κατά την πρώιμη περίοδο της συνθετικής του δραστηριότητας (1949-1957). Εκείνη την περίοδο ο Κουνάδης ζει στην Ελλάδα και μελετάει τους κορυφαίους συνθέτες του εικοστού αιώνα. Αντίθετα, ο Μίκης Θεοδωράκης μελοποιεί το “Κράτησα τη ζωή μου” μία δεκαετία αργότερα. Παρ’ ότι έχει ίδια αντίληψη των όσων συμβαίνουν στην Ευρώπη, σπουδάζοντας κοντά σε κορυφαίους συνθέτες και αποσπώντας διακρίσεις ως συνθέτης της σοβαρής μουσικής, μελοποιεί το “Κράτησα τη ζωή μου” με έναν τρόπο όχι και τόσο συναφή με την τεχνοτροπία της σοβαρής ευρωπαϊκής μουσικής.

Η ανάλυσή μας επικεντρώνεται στη συνέπεια που μπορεί να έχει ο λόγος και η μουσική που τον υποστηρίζει. Οι διαφορετικές κοινωνικοπολιτικές συνθήκες μεταξύ των αρχών της δεκαετίας του 1950 και των αρχών της δεκαετίας του 1960 έχουν πιθανότατα ασκήσει επίδραση στη σκέψη καθενός από τους ανωτέρω συνθέτες.

Απόστολος Λουφόπουλος: «Τέχνες, λόγος και ελληνική παράδοση στην ηλεκτρονική μουσική του Μιχάλη Αδάμη»

Ο Μιχάλης Αδάμης, ως πρωτοπόρος έλληνας συνθέτης, εγκαθιδρυτής της ηλεκτρονικής μουσικής στην Ελλάδα αλλά και άριστος γνώστης της ελληνικής μουσικής παράδοσης, κατάφερε μέσα από την ηλεκτρονική μουσική του να δημιουργήσει ένα ιδιότυπο και πρωτοποριακό μουσικό ιδίωμα, ενσωματώνοντας μουσικά στοιχεία του ελληνισμού στη σύγχρονη μουσική, συνενώνοντας νέα μέσα, τέχνες, τεχνικές σύνθεσης και παραδοσιακή μουσική ερμηνεία σε ένα πολυσχιδές και συνάμα αυθεντικό μουσικό κράμα. Η εισήγηση εξερευνά κάποιες πτυχές από την πολυδιάστατη μουσική γλώσσα του συνθέτη, όπου η ηλεκτρονική μουσική, άλλοτε συνδυαζόμενη με εικαστικές τέχνες, άλλοτε με το λόγο, συχνά αντλεί την έμπνευση και τα δομικά της στοιχεία από την ελληνική (θρησκευτική, αρχαία, δημοτική) παράδοση – ή αλλιώς τα στοιχεία αυτά αποδίδονται και διανθίζονται κατά τη μουσική

ύφανση μέσα από το ηλεκτρονικό μέσο μ' έναν μοναδικό τρόπο. Για τα παραπάνω γίνεται αναφορά σε μουσικά / ηχητικά παραδείγματα από ηλεκτρονικά έργα, τα οποία ο συνθέτης έγραψε κατά τις δεκαετίες του '60 και του '70.

Δημήτρης Γιάννου: «Μουσικοδραματουργικά σχήματα και ποιητική αληθοφάνεια – Σχόλια στον *Τροβατόρε* του Βέρντι»

Από τις τρεις όπερες του Βέρντι των ετών 1851-1853, ο *Τροβατόρε* χαρακτηρίζεται από την εποχή της πρεμιέρας του ως η πιο δυσνόητη ως προς το λιμπρέτο αλλά και ως η πιο δημοφιλής. Γενικά, η κριτική την αντιμετώπισε επιφυλακτικά σε σχέση με τις άλλες δύο. Οι απότομες μεταβολές καταστάσεων της σκηνικής δράσης και οι ακραίες μεταπτώσεις παθών (affects) των ηρώων, συνδυαζόμενες με το ξεδίπλωμα μιας υψηλής τέχνης του bel canto σε γοητευτικές και ευρηματικές μελωδίες, της προσέδωσαν έως ένα βαθμό τον «ψόγο» του εύκολου θεάματος, στο οποίο το bel canto γίνεται αυτοσκοπός για την προσέλκυση του θεατή / ακροατή.

Στην παρούσα ανακοίνωση εξετάζεται σε ποιο βαθμό η διάρθρωση της σκηνικής δράσης και η μελοποίηση του λιμπρέτου μπορούν να αναχθούν σε *μουσικοδραματουργικά σχήματα* (ειδικά στις εκδοχές της τυπικής για την ιταλική opera seria στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα διάρθρωσης *σκηνή και άρια*) και κατά πόσο η έννοια της *ποιητικής αληθοφάνειας*, ως αποτόκου της αριστοτελικής διάκρισης μεταξύ ποίησης και ιστορίας, μπορεί να αποτελέσει μεθοδολογική αρχή (heuristic principle) για την ερμηνεία της δραματουργικής δομής του έργου.

Ρενάτα Δαλιανούδη: «Μελοποίηση παραδοσιακού τραγουδιού: Προσομοίωση ή νεωτερικότητα; Μελέτη περίπτωσης το τραγούδι “Πέρα στους πέρα κάμπους” για το θεατρικό έργο *Καίσαρ και Κλεοπάτρα*, 1962»

Η μουσική από αρχαιοτάτων χρόνων ήταν συνυφασμένη με το ποιητικό κείμενο, από το οποίο άλλωστε προέκυπτε τόσο η προσωδία του στίχου όσο και η ίδια η μελωδία. Στα νεότερα χρόνια, όπου η μουσική είναι μια αυτόνομη τέχνη, η μελοποίηση του ποιητικού λόγου υπακούει τόσο στους κανόνες μετρικής του ποιητικού λόγου όσο και στους κανόνες της μελουργίας (ρυθμός, πτώσεις, μελωδικές φράσεις, αρμονία) και της μουσικής μορφολογίας. Όταν, όμως, πρόκειται για μελοποίηση γνωστού παραδοσιακού τραγουδιού, τότε η ελευθερία του συνθέτη δεν οριοθετείται μόνο από το ρυθμοτονικό μέτρο του στίχου αλλά και από την ήδη δομημένη (προϋπάρχουσα) σχέση μουσικής και ποίησης.

Στην παρούσα εισήγηση πρόκειται να γίνει μορφολογική ανάλυση του παραδοσιακού δωδεκανησιακού τραγουδιού «Πέρα στους πέρα κάμπους», του οποίου η μελωδία και η μουσικο-ποιητική δομή χρησιμοποιήθηκαν στο τραγούδι «Τα έξυπνα παπάκια», σε στίχους του Μάνου Χατζιδάκι, για το θεατρικό έργο *Καίσαρ και Κλεοπάτρα*, του Μπέρναρντ Σω, το 1962. Η κατ' αντιπαράθεση ανάλυση των δύο τραγουδιών στοχεύει στο να αναδείξει τις διαφορές και τις ομοιότητές τους, μέσα σ' ένα πλαίσιο προσομοίωσης και νεωτερικότητας στη μουσική και τον λόγο.

Μαγδαληνή Καλοπανά: «Μουσική και λόγος στο έργο του Δημήτρη Δραγατάκη»

Σε αυτό το κείμενό μου παρουσιάζεται η σχέση της μουσικής του Δημήτρη Δραγατάκη (1914-2001) με την ελληνική λογοτεχνική δημιουργία, καθώς η πλούσια

εργογραφία του περιέχει πλήθος έργων που αξιοποιούν ή δομούνται ολοκληρωτικά σχεδόν πάνω σε κάποιο κείμενο της αρχαίας ή νέας ελληνικής γραμματείας (σκηνική και φωνητική μουσική, ορχηστρικά έργα, έργα για μεικτό σύνολο και ντουέτα μουσικής δωματίου). Πρόκειται ωστόσο για μια διασύνδεση που ακολούθησε την «πεπατημένη οδό» των συνθετών της εποχής του, με τη χρήση λ.χ. κειμένων λογοτεχνών αναγνωρισμένης αξίας, και σε κάθε περίπτωση, με ποιες προδιαγραφές και όρους πραγματοποιείται;

Προκειμένου να σκιαγραφηθεί αυτή η εν πολλοίς άγνωστη σχέση, διερευνάται η ταυτότητα των δημιουργών με τους οποίους ο συνθέτης συνεργάστηκε, το περιεχόμενο των – ποιητικών κυρίως – κειμένων που αξιοποίησε, αλλά και οι λόγοι επιλογής ενός εκάστου στη μουσική του. Επιπλέον, εξετάζονται τα επίπεδα αλληλεπίδρασης επιλεγμένων κειμένων με το εκάστοτε μουσικό κείμενο με το οποίο και συμπλέκονται. Συμπερασματικά αποδίδονται τα προσωπικά χαρακτηριστικά της σχέσης του Δραγατάκη με την ελληνική λογοτεχνία.

Μαρία Ντούρου: «Γιάννης Α. Παπαϊωάννου, Δημήτρης Θέμελης. *Η Κηδεία του Σαρπηδόνο* σε ποίηση Κ. Π. Καβάφη»

Η μελοποίηση της καβαφικής ποίησης οριοθετεί την έναρξη της ύστερης περιόδου της συνθετικής δημιουργίας του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου. Η ιδιόμορφη γλώσσα και το ύφος του αλεξανδρινού ποιητή οδηγούν τον Δημήτρη Θέμελη στην χρήση μίας ιδιαίτερης μουσικής γλώσσας, η οποία διαφοροποιείται από την τροπικότητα που κυρίως ενστερνίζεται στα τραγούδια του.

Η «Κηδεία του Σαρπηδόνο» δεν είναι ένα από τα πιο πολυμελοποιημένα ποιήματα του Κ. Π. Καβάφη. Για τον Γ. Α. Παπαϊωάννου το εμπνευσμένο από την *Ιλιάδα* του Ομήρου ποίημα γίνεται αφορμή για τη σύνθεση της μοναδικής ολοκληρωμένης καντάτας του, η οποία ολοκληρώνεται το 1966 για μέτζο-σοπράνο, αφηγητή, χορωδία και ορχήστρα δωματίου, και στην οποία ο επικός χαρακτήρας του ποιήματος και η πατροπαράδοτη φροντίδα του νεκρού σώματος του ήρωα αποδίδονται με τον μοναδικό τρόπο που καταδεικνύει το προσωπικό ιδίωμα του συνθέτη. Περίπου σαράντα χρόνια αργότερα, το 2005, ο Δ. Θέμελης μελοποιεί το ίδιο ποίημα για φωνή και πιάνο ή κουαρτέτο εγχόρδων, με μία μουσική γλώσσα η οποία κινείται σε μονοπάτια χρωματικού και ατονικού χαρακτήρα, ξεφεύγοντας από την πεπατημένη συνθετική οδό του δημιουργού της.

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται παράλληλα οι μουσικές αποδόσεις της *Κηδείας του Σαρπηδόνο* από τον Γ. Α. Παπαϊωάννου και τον Δ. Θέμελη σε μία προσπάθεια σφαιρικής προσέγγισης της σύνθεσης του μέλους και του οργανικού μέρους μέσα από την μεταξύ των σχέση και διάδραση.

Ξένια Θεοδωρίδου: «“Μόνο της μόρας έμειναν οι γλάροι καπετάνιοι”: Τα έργα για μικτή χορωδία a cappella AKI-Ντ 94 έως 97 (1943) του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου. Μια συνάντηση του εξωτερικού με το εσωτερικό τοπίο, με φόντο τη Γερμανική Κατοχή»

Η δράση του Παπαϊωάννου ως μαέστρου χορωδιών, από τις οποίες ερμηνεύτηκαν και ορισμένα έργα του, από το 1938 έως τουλάχιστον το 1940, επί καθεστώτος Μεταξά, τεκμηριώνεται από τεκμήρια όπως σωζόμενα προγράμματα

συναυλιών. Τα έως τώρα γνωστά δεδομένα δεν αποσαφηνίζουν το αν αυτές οι χορωδίες, ή ενδεχομένως άλλες, εξακολούθησαν να υφίστανται και κατά την Κατοχή, ιδιαίτερα μετά τον καταστροφικό χειμώνα του 1942. Ο Παπαϊωάννου συνθέτει όμως μια σειρά χορωδιακών έργων το καλοκαίρι του 1943 σε στίχους των Πορφύρα και Παλαμά, για τα οποία είναι σαφώς δυνατή μια ανάγνωση ως σχολίων της δραματικής κατάστασης που βίωνε τότε η Ελλάδα και επίσης ως πράξεων αντίστασης με πνευματικούς όρους, ενώ η στροφή προς την Εθνική Σχολή είναι αισθητή μέσω στοιχείων τροπικότητας. Η «φυσιολατρική» διάθεση του Πορφύρα, που όμως εξισώνει τις συνθήκες του τοπίου με τον εσωτερικό του ψυχικό και πνευματικό κόσμο, προσιδιάζει ιδιαίτερα και στον συνθέτη, όπως φαίνεται και σε άλλα έργα του, προγενέστερα ή μεταγενέστερα, που αντιπαραθέτουν ή ταυτίζουν στοιχεία της φύσης με ανθρώπινα αισθήματα και υπαρξιακές αναζητήσεις και χρησιμοποιούν συγκεκριμένες υφές ως σημασιολογικούς φορείς νοήματος. Τα μάλλον ακόμη ανεκτέλεστα σήμερα χορωδιακά αποτελούν μνημεία ενός αδάμαστου από τις αντίξοες συνθήκες πνεύματος, αντάξια άλλων έργων ελλήνων συνθετών που γράφτηκαν κατά την ίδια περίοδο.

Πάνος Βλαγκόπουλος: «Το γλωσσαναλυτικό παράδειγμα στην ανάλυση των μεταμουσικών έργων του Γιάννη Χρήστου: Goodman, Scheffler, Matthews»

Ο χαρακτήρας διαδικασίας (procedure) και γεγονότος / συμβάντος (event / happening) στα τελευταία έργα του Γιάννη Χρήστου, καθώς και η χρήση της γραφικής σημειογραφίας στα ίδια έργα, υπονομεύουν τη σημασία προσφυγής στη μουσική ανάλυση και επιβάλλουν, κατά τη γνώμη μας, την αναζήτηση άλλης μεθόδου στην ερμηνευτική προσπάθεια. Με στόχο μια σημειολογία του μουσικού έργου (ως παρτιτούρα και ως εκτέλεση), υιοθετούμε εννοιακά εργαλεία που προέρχονται από τη συμβολική θεωρία του Nelson Goodman και συμπληρώθηκαν από τον Israel Scheffler. Ο Goodman διέκρινε τους εξής τρόπους συμβολικής αναφοράς: καταδήλωση (denotation), δειγματισμός (exemplification), έκφραση (expression). Ο Scheffler τους συμπλήρωσε κατά δύο: αναφοροεπιλογή (mention-selection) και τελετή (ritual). Τέλος, ο Matthews, με τη μορφή της “αρχής της μετάδοσης” (Contamination Principle), βοήθησε στην αποσαφήνιση ιδίως της έννοιας της “τελετής” του Scheffler. Με βάση αυτά τα θεωρητικά εργαλεία θα επιχειρηθεί η ερμηνευτική προσπέλαση της γραφικής σημειογραφίας του Χρήστου καθώς και συγκεκριμένων συνθετικών του επιλογών στην *Κυρία με τη στρυχνίνη* του 1966.

Ιάκωβος Σταϊνχάουερ: «Αισθητική συμφωνία (:): οι δομικές σχέσεις μουσικής και ζωγραφικής»

Θεματικές σχέσεις μεταξύ εικαστικών τεχνών και μουσικής παρατηρούμε ήδη στον 19ο αιώνα, για παράδειγμα στην προσπάθεια αναπαράστασης της κίνησης στη ζωγραφική και στις προγραμματικές προσεγγίσεις σε ζωγραφικά έργα στη μουσική. Ωστόσο μόλις στις αρχές του 20ού αιώνα γίνονται ορατές επαφές των τεχνών αυτών και σε δομικό επίπεδο. Τόσο η ανάδειξη μιας χρονικότητας και ο προσανατολισμός της ζωγραφικής στις μουσικές συνθετικές τεχνικές αλλά και στις μουσικές έννοιες του ρυθμού και της αρμονίας, όσο και, αντίστροφα, η αξιοποίηση του ηχοχρώματος και η χρήση χωρικών αναλογιών σε μορφολογικές διαδικασίες

στη μουσική παραπέμπουν σε ανάλογες αισθητικές δομές στις δύο τέχνες, η σημασία των οποίων στην κάθε μία ωστόσο θα πρέπει να εξετάζεται κριτικά.

Γεωργία Μαρία Τσερπέ: «Τέχνη και Μουσική στον Αριστοτέλη: η έννοια της “μίμησης” και του “καθόλου” στη μουσική (η περίπτωση της συγκριτικής θεώρησης της μουσικής και της ζωγραφικής)»

Η μελέτη αυτή αποσκοπεί να προσδιορίσει το καθολικό στοιχείο στη μουσική στο πλαίσιο των αντιλήψεων του Αριστοτέλη για τη μίμηση και το καθολικό στοιχείο στην τέχνη και στην ποίηση. Ο Αριστοτέλης παρουσιάζει στο *Περί ποιητικής* (1451b-8-11) την έννοια της μίμησης στην τέχνη και τη συνδέει με την έννοια του καθόλου, υποστηρίζοντας ότι η τέχνη, μέσω των τεχνικών μέσων που χρησιμοποιεί, όπως επεξεργασία, συνοχή, κανόνες, μέθοδοι, δεν μιμείται μόνο ανθρώπινες ενέργειες και ψυχικές ιδιότητες (μίμηση), αλλά και καθολικές ιδέες και μορφές με διαχρονική ισχύ, όπως ήθη, πάθη, πράξεις (καθόλου).

Ο φιλόσοφος αναφέρεται, ακόμη, και στη μουσική μίμηση στο έργο του *Πολιτικά* 5 (1340a-18-b5), στο οποίο υποστηρίζει ότι η μουσική μίμηση πραγματοποιείται μέσω των μελωδιών και των ρυθμών, τα οποία αποτελούν «ομοιώματα» ψυχικών καταστάσεων και επομένως επιδρούν και επηρεάζουν την ψυχή. Την ιδιαίτερη αυτή δυνατότητα της μουσικής ο Αριστοτέλης αναδεικνύει και μέσα από τη σύγκριση της μουσικής με τη ζωγραφική. Προεκτείνοντας κανείς, την έννοια του καθόλου του Αριστοτέλη για την ποίηση στη μουσική, αναζητά την έννοια αυτή στα μηνύματα, νοήματα, ιδέες και πανανθρώπινες σημασίες που προβάλλει η μουσική, ως αποτέλεσμα των συνδυασμών, της οργάνωσης και της συνοχής των τεχνικών στοιχείων της μορφής και του περιεχομένου της.

Μαίη Κοκκίδου: «Ο ρυθμός ως διαπραγματεύσιμο χαρακτηριστικό της τέχνης»

Ο ρυθμός είναι ένα οικουμενικό φαινόμενο που υπάρχει τόσο στη φύση όσο και στη φυσιολογία του ανθρώπου, ένα από τα δομικά στοιχεία της κίνησης και της ζωής, είναι βασικό στοιχείο στην οργάνωση των μορφών. Ο άνθρωπος αντιλήφθηκε και παρατήρησε τον ρυθμό στη φύση και το περιβάλλον και ήταν φυσικό επακόλουθο να τον εντάξει στην προσπάθειά του να εκφραστεί, στη γλώσσα και στην τέχνη.

Στην τέχνη, ο ρυθμός είναι ένα από τα βασικά στοιχεία οργάνωσης του χώρου και του χρόνου. Με τη βοήθειά του προβάλλονται οι άξονες της συμμετρίας, της αναλογίας, της τάξης και της αρμονίας· η σύνθεση προβάλλει ως δομή. Ο ρυθμός ανήκει στα διαπραγματεύσιμα χαρακτηριστικά της τέχνης. Για παράδειγμα, η μοντέρνα τέχνη τον διαχειρίστηκε με δημιουργικότητα, με ανοιχτότητα και, ενίοτε, με σκόπιμη βαναυσότητα.

Στην παρούσα μελέτη θα προσεγγιστούν ζητήματα αναφορικά με τον ρυθμό ως μια βασική ιδέα για τη δημιουργία καλλιτεχνικών συνθέσεων, με παραδείγματα από διάφορα καλλιτεχνικά πεδία. Επίσης θα τεθούν προς συζήτηση ερωτήματα όπως: Τι εκφράζει ο ρυθμός στην τέχνη; Υπάρχουν κοινές ορίζουσες και καθολικές αρχές στην εκδήλωση και στην αντίληψη του ρυθμού στις διάφορες τέχνες; Ο ρυθμός αποτελεί βασικό στοιχείο για την αισθητική εμπειρία;

Απόστολος Παλιός: «*Εικόνες από μια έκθεση του Μούσοργκσκυ και Έξι Γκογιέσκας του Γρανάδος: Δύο αντιπροσωπευτικά δείγματα διασύνδεσης πιανιστικής συνθετικής δημιουργίας και ζωγραφικής*»

Θεωρούμενα ως δύο από τα σημαντικότερα – ρομαντικής κατά βάση απόχρωσης – συνθετικά έργα για πιάνο, τα οποία αντλούν το μουσικό τους περιεχόμενο από εικαστικά ερείσματα αποτυπώνοντας ηχητικά ζωγραφικούς πίνακες, οι *Εικόνες από μια έκθεση* του Ρώσου Μοντέστ Μούσοργκσκυ και οι *Έξι Goyescas*, έργο 11, του Ισπανού Enrique Granados, δημιουργίες προερχόμενες από εκπροσώπους δύο εντελώς διαφορετικών κόσμων, χαρακτηρίζονται από διαφορετική αφετηρία στη σύλληψη και στο κίνητρο της σύνθεσής τους. Στην περίπτωση του Μούσοργκσκυ, το εφιαλτήριο αποτελεί η απώλεια: ο θάνατος του προσωπικού του φίλου, αρχιτέκτονα και ζωγράφου Victor Hartmann το 1873 τον ωθεί – παρακολουθώντας τον επόμενο χρόνο μία εικαστική έκθεση με πίνακες και σκίτσα του εκλιπόντα – να συνθέσει ένα «μουσικό ενθύμιο» βασισμένο σε συγκεκριμένο ζωγραφικό υλικό και να παρουσιάσει ένα τυπικό δείγμα ρωσικής προγραμματικής μουσικής του 19ου αιώνα. Αντιθέτως, στην περίπτωση του Granados, η μουσική απεικόνιση εικαστικής δημιουργίας του συμπατριώτη του Francisco de Goya προκύπτει όχι ως πρόθεση μεμονωμένης προγραμματικής απόδοσης συγκεκριμένων πινάκων στα πλαίσια μιας εύστοχης «συνύπαρξης» των δύο τεχνών, αλλά ως αποτέλεσμα συνολικότερης έκφρασης τιμής από τον μουσικό δημιουργό στον ζωγράφο, του οποίου οι επιρροές στη ζωή και το έργο του ισπανού συνθέτη παρεισφρήσανε, εκτός από το καλλιτεχνικό, σε αισθητικό και ιδεολογικό επίπεδο.

Δημήτρης Τασουδής: «Μουσική στον κινηματογράφο: “Παιχνίδια μνήμης”»

Η μουσική στον κινηματογράφο αποτελεί, πλέον, αντικείμενο έρευνας αρκετών επιστημόνων από πολλά διαφορετικά ερευνητικά πεδία. Επιστήμονες από τους χώρους της σημειωτικής και της γνωσιακής γλωσσολογίας και ψυχολογίας, καθώς επίσης ιστορικοί, μουσικολόγοι και θεωρητικοί του κινηματογράφου, επάγουν τα δικά τους συμπεράσματα και προτείνουν αναγνώσεις από τη δικιά τους οπτική γωνία. Ταυτόχρονα παρατηρείται μια διεύρυνση του προς διερεύνηση «ρεπερτορίου», καθώς δίπλα στο Hollywood άρχισαν να εμφανίζονται ως αντικείμενα έρευνας τα cartoons, η προσέγγιση του σκηνοθέτη *auteur* ή το Bollywood.

Μία από τις εφραπτόμενες των παραπάνω διαφορετικών προσεγγίσεων είναι ο προβληματισμός αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας της μουσικής στις κινηματογραφικές ταινίες. Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι η διερεύνηση της ως άνω προβληματικής μέσα από την περιπτωσιολογική προσέγγιση της μουσικής τριών κινηματογραφικών ταινιών: *Vertigo* (1958), *Hunger Games* (2012) και *Birdman* (2014). Εντός ενός χαλαρά συστηματικού μεθοδολογικού πλαισίου, θα χρησιμοποιηθούν εργαλεία από το πεδίο της γνωσιακής γλωσσολογίας (π.χ. εννοιολογική μεταφορά και εννοιολογική ανάμιξη). Τα ευρήματα θα μπορούσαν να ενισχύσουν ή να εμπλουτίσουν τις διαισθητικές μουσικοσυνθετικές επιλογές αρκετών συνθετών του χώρου, αναδεικνύοντας τη δυνατότητα της μουσικής να συμβάλει σε «παιχνίδια μνήμης», να αναπαραστήσει ένα άλμα στον χρόνο ή/και να προοικονομήσει την εξέλιξη της αφήγησης.

Αυγούστα Ευθυμίου: «Η εφαρμογή διδακτικών προσεγγίσεων που βασίζονται στο συνδυασμό Μουσικής και Εικόνας με στόχο την αντιληπτική, δημιουργική αντίδραση και την ανάπτυξη της μουσικής και αισθητικής αντίληψης των παιδιών»

Η σημασία των τεχνών στην εκπαίδευση και ο συνδυασμός τους μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση διδασκαλίας μάθησης αποτελούν θέματα της σύγχρονης εκπαιδευτικής έρευνας. Τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα έχουν γίνει προσπάθειες για να βρεθούν και να ανοιχτούν δρόμοι για να εισαχθούν οι τέχνες στην εκπαίδευση. Επίσης έγιναν σημαντικές προσπάθειες για ανάπτυξη των διαθεματικών προσεγγίσεων διδασκαλίας των τεχνών στα σχολεία.

Το πρόγραμμα που διαμορφώθηκε για την έρευνα δράσης και παρουσιάζεται στην παρούσα ανακοίνωση, αφορούσε εφαρμογή διδακτικών προσεγγίσεων που βασίζονται στο συνδυασμό μουσικής και εικόνας. Στόχος ήταν μέσα από τις διδακτικές εφαρμογές συνδυασμού μουσικής και εικόνας τα παιδιά να παίρνουν την απαραίτητη γνώση και τα μέσα ώστε να προχωρήσουν και να εκφραστούν μέσα από δημιουργικές διαδικασίες. Μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας δράσης διαφαίνεται η ανάγκη για διδακτικές εφαρμογές που βασίζονται στο συνδυασμό των τεχνών. Μέσα από το συνδυασμό των τεχνών, όπως, για παράδειγμα, ο συνδυασμός μουσικής και εικαστικών, είναι δυνατό να δοθούν περισσότερες ευκαιρίες στα παιδιά και περισσότερα ερεθίσματα για δημιουργικότητα.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Πέτρος Ανδριώτης: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1979. Σπούδασε μουσική στο Ωδείο Αθηνών, από όπου πήρε πτυχίο Βιολιού (τάξη Β. Παππά) καθώς και πτυχία Αρμονίας και Αντίστιξης (τάξη Γ. Διαμαντή). Συνέχισε τις σπουδές του στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, εκπονώντας διδακτορική διατριβή με θέμα *Η μετάβαση από την prima στη seconda prattica μέσα από την ανάλυση των έξι πρώτων βιβλίων μαδριγαλιών του Claudio Monteverdi*. Το Φεβρουάριο του 2010 αναγορεύτηκε διδάκτορας. Επίσης, το 2014 έλαβε πτυχίο Φούγκας (τάξη Γ. Μαρτίνη), ενώ παράλληλα σπούδασε βιολί στο Ιόνιο Ωδείο, λαμβάνοντας δίπλωμα Βιολιού (τάξη Ν. Μάνδουλα). Από το 2004 μέχρι το 2013 δίδαξε ανώτερα θεωρητικά της μουσικής στο Τμήμα Μουσικών του Ιονίου Πανεπιστημίου με την ιδιότητα του λέκτορα επί συμβάσει. Έχει συμπράξει με ορχήστρες εντός Ελλάδος ως μουσικός εκτελεστής. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια βιολιού με τον Β. Hartog, τον S. Krafchenko, τη Ν. Fichtengoltz και τον Λεωνίδα Καβάκο. Παράλληλα έχει συνεργαστεί με ραδιοφωνικούς σταθμούς ως παραγωγός μουσικών εκπομπών και εκπομπών λόγου (1995-1998 και 2004-2006). Έχει διδάξει βιολί και θεωρητικά της μουσικής στο Ωδείο «Φίλιππος Νάκας» και στη Μουσική Σχολή Παξών. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στο ενεργητικό του περιλαμβάνονται δημοσιεύσεις σε συνέδρια και επιστημονικά περιοδικά μουσικολογικού ενδιαφέροντος, καθώς και μία μονογραφία με αντικείμενο την κλασική και ρομαντική αρμονία.

Βασίλης Βαβούλης: Σπούδασε τσέμπαλο και παλιά μουσική με τη Μαργαρίτα Δαλμάτη (Ωδείο Athenaenon) και ιστορική μουσικολογία με τον Reinhard Strohm (Πανεπιστήμιο Οξφόρδης). Ειδικεύεται στη μουσική του 17ου αιώνα και έχει δημοσιεύσει μελέτες στους εκδοτικούς οίκους A-R Editions, LIM: Libreria Musicale Italiana, Berliner Wissenschafts-Verlag, και στα περιοδικά *Notes*, *RMA Research Chronicle*, *Music & Letters*, *Early Music*, *Schütz-Jahrbuch* και *Händel-Jahrbuch*. Ασχολείται επίσης με τη βιβλιογραφία των ανθρωπιστικών επιστημών και έχει εργαστεί για τα ερευνητικά προγράμματα Oxford Dictionary of National Biography, Early Music Online (EMO), RILM και Big Data History of Music. Από το 2014 ανήκει επίσης στο διοικητικό συμβούλιο του περιοδικού *Il Saggiatore musicale* (Bologna).

Πάνος Βλαγκόπουλος: Γεννήθηκε το 1961 και, μετά τις εγκύκλιες σπουδές στην Ευαγγελική Σχολή Ν. Σμύρνης, σπούδασε Νομικά στην Ελλάδα και Μουσικολογία στη Βασιλεία και την Κέρκυρα. Ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή του πάνω στη μουσική ιστοριογραφία της Ars nova στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο υπό την επίβλεψη της Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις σε συνέδρια στην Αθήνα, την Οξφόρδη, τη Βιέννη κ.α. Διετέλεσε Υπεύθυνος Προσκτήσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στην Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» από το 1995 έως το 2003. Από το 2003 διδάσκει στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, όπου το 2007 εξελέγη Επίκουρος. Γνωρίζει Αγγλικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Γαλλικά. Τα ερευνητικά του ενδιαφέρο-

να επικεντρώνονται σε γενικότερα θέματα αισθητικής, αλλά και σε ζητήματα ιδεολογίας στην ιστορία της νέας ελληνικής μουσικής.

Πέτρος Βούβαρης: Επίκουρος Καθηγητής στη Μορφολογία και Ανάλυση της Μουσικής στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος από το University of North Carolina-Greensboro και διδακτορικού διπλώματος από το University of Wisconsin-Madison των ΗΠΑ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν κυρίως σε αναλυτικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις της μουσικής του πρώιμου μοντερνισμού και, ειδικότερα, της μουσικής του Νίκου Σκαλκώτα. Εισηγήσεις του έχουν παρουσιαστεί σε συνέδρια στην Ελλάδα, την Κύπρο, τη Σερβία, την Ολλανδία και τις ΗΠΑ, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα περιοδικά (*Πολυφωνία, Muse-e-journal, American Music Teacher*). Η ενεργή καλλιτεχνική του δράση περιλαμβάνει ρεσιτάλ μουσικής για σόλο πιάνο και ρεσιτάλ μουσικής δωματίου τόσο στην Ελλάδα όσο και στις ΗΠΑ. Είναι μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Σταματία Γεροθανάση: Πτυχίο και διδακτορικό δίπλωμα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Σχολή Καλών Τεχνών, Α.Π.Θ.). Diploma και Master of Voice Performance (M.A.) (Folkwang Universität der Künste). Πτυχία Πιάνου, Ανώτερων Θεωρητικών, Δίπλωμα Μονωδίας. Από την καλλιτεχνική περίοδο 2012-2013 μέλος του καλλιτεχνικού δυναμικού του Mecklenburgisches Staatstheater Schwerin με εμφανίσεις, μεταξύ άλλων, στους ρόλους της Susanna (*Le nozze di Figaro*), της Tatjana (*Eugen Onegin*), της Mimì (*La Bohème*), της Rose (*Dead Man Walking*), της Baronin Freimann (*Der Wildschütz*), της Anne (*The Rake's Progress*) και της Violetta (*La Traviata*). Υπότροφος του Ι.Κ.Υ., υποτροφία Αριστείας της Επιτροπής Ερευνών Α.Π.Θ., υπότροφος της Folkwang Universität der Künste, κάτοχος DAAD-Preis, υπότροφος Richard Wagner-Verband, κάτοχος Conrad-Ekhof-Preis. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της εστιάζουν στην περιοχή της μουσικής δραματουργίας της όπερας.

Δημήτρης Γιαννέλος: Έκανε τις βασικές μουσικές σπουδές του στην Αθήνα (βυζαντινή και ευρωπαϊκή), ενώ τις πανεπιστημιακές του σπουδές στο Παρίσι: μουσικολογία (πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό στην εθνομουσικολογία με θέμα στη βυζαντινή μουσική) και πληροφορική (1977-1979). Επίσης, σπούδασε δίπλα σε σημαντικούς δασκάλους, όπως οι Julien Falk (ανώτερα θεωρητικά της μουσικής), Iégor Reznikoff (φωνητικές τεχνικές τροπικής εκφώνησης), Talip Özkan (ταμπουρά και θαμπούρα), ομάδα Mevlana του Kudsi Ergüner (μουσική Σούφι). Έχει κάνει επιτόπια έρευνα σε διάφορες περιοχές στην Ελλάδα (1975-1985) και στην Κάτω Ιταλία (2001). Εργάστηκε ως ερευνητής (1987-1990) στο Εθνικό Κέντρο Ερευνών της Γαλλίας (CNRS), σε δικό του πρόγραμμα για την αυτοματοποίηση της έρευνας στη βυζαντινή μουσικολογία. Από το 1986 συμμετέχει με ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια και έχει εκδώσει τέσσερα βιβλία στον τομέα της βυζαντινής μουσικολογίας. Έχει διδάξει εννέα χρόνια στο Πανεπιστήμιο Paris IV – Σορβόνη (Ινστιτούτο Εφαρμοσμένων Ανθρωπιστικών Επιστημών, ISHA) και από το 1999 διδάσκει στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, όπου έχει επίσης επιβλέψει έξι διδακτορικές διατριβές στη βυζαντινή μουσική και επιβλέπει άλλες τρεις. Είναι μέλος ελληνικών και ξένων

ερευνητικών ομάδων και τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην εθνομουσικολογική προσέγγιση ζητημάτων θεωρίας και πράξης της βυζαντινής μουσικής από τον 19ο αιώνα και μετά.

Δημήτρης Γιάννου: Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στην Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο Ιστορίας – Αρχαιολογίας), στο Ωδείο Αθηνών (βιολί, βιόλα, δίπλωμα βιόλας στην τάξη του Τ. Αποστολίδη), με τον Γ. Α. Παπαϊωάννου θεωρητικά και τεχνικές σύνθεσης και στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας (μουσικολογία, γλωσσολογία, φιλοσοφία), όπου ανεκηρύχθη διδάκτορας στην μουσικολογία. Εργάστηκε ως μουσικός στην Εθνική Λυρική Σκηνή και το 1985 εξελέγη μέλος ΔΕΠ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Έχει διδάξει με διάφορες σχέσεις εργασίας ή με προγράμματα ανταλλαγών στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας (γλωσσολογία), στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο Πανεπιστήμιο του Ίνσμπρουκ, στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι κ.α. Από το 2012 είναι ομότιμος καθηγητής του ΑΠΘ.

Ρενάτα Δαλιανούδη: Απόφοιτη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. (Άριστα, 9,70) και Δρ. Μουσικολογίας του ίδιου Τμήματος με θέμα διδακτορικής διατριβής: *Ο Μάνος Χατζιδάκις και η ελληνική λαϊκή μουσική παράδοση*. Σπούδασε πιάνο στο Ωδείο Αθηνών και όργανο, ακορντεόν, κιθάρα και έντεχνο χορό (σύστημα R.A.D.) στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών.

Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα για την καταγραφή, διάσωση και ψηφιοποίηση του ελληνικού μουσικού πολιτισμού. Η προϋπηρεσία της περιλαμβάνει εργασία στην Ε.Ρ.Α. 3 ως μουσικός παραγωγός και διδασκαλία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. (Π.Δ. 407), στο Α.Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων (Εντεταλμένη Επίκουρη), στο Ε.Α.Π. και στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Λέκτορας). Συνεργάζεται με το Ι.Ε.Π. ως: α) Ειδική Επιστήμων-Συντονίστρια για τη Μουσική και Καλλιτεχνική Παιδεία στο «Ψηφιακό Σχολείο 21ος αιώνας», β) Εκπρονήτρια του Προγράμματος Σπουδών για την Οργανολογία (Ευρωπαϊκή Μουσική – Μουσικά Σχολεία) και γ) Εκπρονήτρια του Οδηγού Εκπαιδευτικού για τον Χορό (Καλλιτεχνικά Σχολεία).

Έχει συγγράψει τρεις μετα-διδακτορικές μονογραφίες και πάμπολλα άρθρα, λήμματα και εισηγήσεις. Πεδία ενδιαφέροντος: έντεχνη λαϊκή μουσική, μουσική στο θέατρο και τον κινηματογράφο. Διακρίσεις: 31 υποτροφίες από: α) Ι.Κ.Υ., β) Πανεπιστήμιο Αθηνών, γ) Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας / Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, δ) Ωδείο Αθηνών, ε) Εθνικό Ωδείο Αθήνας. Μιλά: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Ισπανικά.

Νεκταρία Δελβινιώτη-Βασιλείου: Γεννήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 1981 στο Μαρούσι Αττικής. Το 1998 εισήχθη στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1999 έλαβε το Πτυχίο Πιάνου και το Πτυχίο Αρμονίας. Αποφοίτησε από το Τ.Μ.Σ. το 2003. Το 2004 ανέλαβε την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με θέμα την *Επιστολογραφία του Μανώλη Καλομοίρη* και επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Νικόλαο Μαλιάρα. Την ίδια χρονιά έλαβε το Δίπλωμα Πιάνου από το Ωδείο Κλασικής και Σύγχρονης Μουσικής του Σπύρου Μάζη (τάξη κ. Χαράς Φωτοπούλου). Εργάστηκε σε ολοήμερα δημοτικά σχολεία του Κερατσινίου και στο Μουσικό Σχολείο

Αγρινίου. Ως μόνιμη εκπαιδευτικός από το 2004 στο Γυμνάσιο Κομποτίου Άρτας, στο 4ο Γυμνάσιο Πρέβεζας και, από το 2010, στο Μουσικό Σχολείο Πρέβεζας με ειδικότητα Πιάνο. Το 2008 έλαβε το Πτυχίο Βυζαντινής Μουσικής από τη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής της Ιεράς Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης και το 2010 το αντίστοιχο Δίπλωμα. Κατέχει την αγγλική και ιταλική γλώσσα. Το 2012 πραγματοποίησε ανακοίνωση στα αγγλικά στο πλαίσιο του Διεθνούς Μουσικολογικού Συνεδρίου «Crossroads» (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκη). Βρίσκεται στο συγγραφικό στάδιο της διατριβής. Είναι χορωδός στη Μικτή Χορωδία «Αρμονία» Πρέβεζας. Συνεργάζεται ως πιανίστα με τη χορωδία «Ηχοχρώματα» Πρέβεζας. Είναι παντρεμένη με τρία παιδιά.

Νικόλαος Δημηνάκης: Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. (2008). Το θέμα της διπλωματικής του εργασίας ήταν η ανάλυση των έργων για σόλο σαξόφωνο του συνθέτη Δημήτρη Νικολάου. Στο ίδιο Τμήμα εκπονεί από το 2010 το διδακτορικό του στον τομέα της συστηματικής μουσικολογίας (επιβλέπων καθηγητής: Κ. Τσουνγκρας). Η διατριβή του σχετίζεται με την ανάλυση του έργου *Nine Etudes for Saxophones in Four Books* του Christian Lauba. Έχει παρουσιάσει και δημοσιεύσει άρθρα του σε πρακτικά δύο διεθνών μουσικολογικών συνεδρίων: “Timbral & Textural Evolution as Determinant Factors of Auditory Streaming Segregation in Christian Lauba’s *Stan*” (ICMC / ESCOM – Θεσσαλονίκη 2012) και “Formation & Evolution of the National Element in Dimitri Nicolau’s *Bis For Two*, op. 236, for Alto Saxophone and Piano” (The National Element in Music – Αθήνα 2013), ενώ το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 συμμετείχε στην ερευνητική ομάδα CoInvent (Concept Invention Theory) του ευρωπαϊκού προγράμματος FP7 (Α.Π.Θ.) ως επιστημονικός συνεργάτης (επιστ. υπεύθυνος: Αιμ. Καμπουρόπουλος). Στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. έχει διδάξει ως Π.Δ. 407 τα μαθήματα: «Ντιντζερίντου: “Πρωτόγονοι” ήχοι και η εξέλιξη τους», «Αρμονία Ι», «Αρμονία ΙΙ». Είναι κάτοχος πτυχίου αντίστιξης (2007), καθώς και του πρώτου αναγνωρισμένου διπλώματος σαξοφώνου (2008 – τάξη Θ. Σωτηριάδη) από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, αποσπώντας βραβεία και διακρίσεις σε διαγωνισμούς. Συνεργάστηκε σε αρκετές παραστάσεις με το Μέγαρο Μουσικής και την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης. Ταυτόχρονα υπήρξε μέλος ποικίλων και ετερόκλητων μουσικών σχημάτων της Θεσσαλονίκης και του Μακεδονικού Κουαρτέτου Σαξοφώνων (2003-2009).

Αυγούστα Ευθυμίου: Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Από το 2005 εργάζεται στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ως αναπληρώτρια εκπαιδευτικός μουσικής, ενώ παράλληλα εργάζεται ως μουσικός και στην ιδιωτική προσχολική και ωδειακή εκπαίδευση. Εκπονεί διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με θέμα *Η αισθητική εμπειρία ως δημιουργική εμπειρία έκφρασης μέσα από την εφαρμογή διδακτικών προσεγγίσεων που βασίζονται στο συνδυασμό Μουσικής και Εικόνας*, υπό την επίβλεψη της Επίκουρης Καθηγήτριας κ. Ζωής Διονυσίου. Παράλληλα απασχολείται στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου ως ωρο-

μίσθια μεταπτυχιακή φοιτήτρια για την επικουρία καθηγητών του Τμήματος στο διδακτικό έργο, στον τομέα της Μουσικής Παιδαγωγικής.

Γιώργος Ζερβός: Πτυχιούχος Φυσικής του Φυσικομαθηματικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (1979). Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά και πιάνο στο Ελληνικό Ωδείο και στο Ορφείο και σύνθεση με τον Γιάννη Ιωαννίδη. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Γαλλία (D.E.A. στο Πανεπιστήμιο Paris I – Panthéon-Sorbonne) και είναι διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Έχει γράψει άρθρα για τη μουσική του 20ού αιώνα, έχει δώσει διαλέξεις και έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια. Το 2001 εκδόθηκαν από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου – Χ. Νάκας δύο βιβλία του με τίτλους: *Schönberg, Berg, Webern: Η κρίση της μουσικής δια μέσου της κρίσης του θέματος και των μορφών* και *Ο Νίκος Σκαλκώτας και η ευρωπαϊκή παράδοση της μουσικής των αρχών του 20ού αιώνα*.

Έργα του έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Ιταλία, Βουλγαρία, Κύπρο, Γαλλία, Αμερική) και έχουν ηχογραφηθεί από την Ελληνική Ραδιοφωνία, ενώ παραγγελίες για σύνθεση μουσικών έργων τού έχουν δοθεί από το Γ' Πρόγραμμα, το Ινστιτούτο Γκαίτε, τον ΟΜΜΑ κ.ά. Οι συνθέσεις του εκδίδονται από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου – Χ. Νάκας και έργα του έχουν δισκογραφηθεί από τις δισκογραφικές εταιρείες Warner (*Έρωσ και Ψυχή*, 1999) και Agora (*Σπουδή για κουαρτέτο εγχόρδων*, 2000).

Διδάσκει μουσική του 20ού αιώνα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ξένια Θεοδωρίδου: Σπούδασε πιάνο στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης, στις Ανώτατες Ακαδημίες Μουσικής του Freiburg (τάξη T. Hazáy, παιδαγωγικό δίπλωμα) και της Karlsruhe (τάξη S. Spreidel, μεταπτυχιακό), και στο Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris με τους Michel Beroff, Jean-Philippe Collard, Anne Queffelec και τον πιανίστα του Ensemble Intercontemporain, Florent Boffard. Παρακολούθησε επίσης πολυάριθμα σεμινάρια πιάνου και μουσικής δωματίου με διάσημους καλλιτέχνες, όπως οι G. Kurtág, L. Pohjola κ.ά.

Αποφοίτησε με άριστα από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και είναι διδάκτωρ του αντίστοιχου Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η διατριβή της, με τίτλο *Η μουσική δωματίου του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου έως το 1965, με έμφαση στα έργα σε τονικό ιδίωμα. Ιστορική-αναλυτική μελέτη και κριτική έκδοση*, εκπονήθηκε με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. και του κληροδοτήματος στη μνήμη του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου του Α.Π.Θ.

Εργασίες της για τη νεοελληνική μουσική και με μουσικοπαιδαγωγική θεματική έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή συνέδρια και δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά.

Έχει δώσει πολυάριθμα ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα, τη Γερμανία και την Αυστρία, και έχει εμφανιστεί ως σολίστ με τη Δημοτική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, αποσπώντας ευνοϊκές κριτικές. Επίσης, κέρδισε βραβεία σε πανελλήνιους διαγωνισμούς πιάνου και ηχογράφησε για την ΕΡΤ3 και το γερμανικό ραδιόφωνο (SWR).

Διδάσκει πιάνο στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, ενώ δίδαξε επίσης στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης βάσει του ΠΔ 407/80.

Αναστασία Κακάρογλου: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1980. Είναι απόφοιτος των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών και Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι επίσης διπλωματούχος πιάνου του Αττικού Ωδείου Αθηνών. Ως υπότροφος του ΙΚΥ εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα *Γάλλοι ερευνητές της ελληνικής μουσικής στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού: Louis-Albert Bourgault-Ducoudray, Maurice Emmanuel, Hubert Pernot*. Αναγορεύτηκε διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών το 2013. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός μουσικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Μαγδαληνή Καλοπανά: Διδάκτωρ μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (2009). Ως μουσικολόγος έχει συνεργαστεί με το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Τρίτο Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης, την Ένωση Ελλήνων Μουσουργών, το Σύλλογο Φίλων Δημήτρη Δραγατάκη και άλλους φορείς σε εκδόσεις, μουσικές παραγωγές και συναυλίες. Την περίοδο 2001-2003 διετέλεσε Σύμβουλος πολιτιστικών θεμάτων της Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακών Αγώνων 2004 και συμμετείχε στην Οργανωτική Επιτροπή της 11ης Biennale Νέων Δημιουργών Ευρώπης και Μεσογείου (6-15 Ιουνίου 2003). Κείμενά της έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έχουν εκδοθεί σε τόμους πρακτικών και μουσικολογικά περιοδικά. Είναι μέλος της Επιστημονικής και της Συντακτικής Επιτροπής της *Πολυφωνίας*.

Κώστας Καρδάμης: Μουσικολόγος, επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντά του συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η μουσική για σύνολα πνευστών, η όπερα και η διάδραση μουσικής, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, της συντακτικής ομάδας των περιοδικών *Μουσικός Λόγος* και *Μουσικός Ελληνομνήμων*, καθώς και της ελληνικής επιτροπής της RILM. Από το 2003 έχει αναλάβει την επιμέλεια του Αρχείου και του Μουσείου της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας.

Μαίη Κοκκίδου (M.Ed., Ph.D.): Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Έχει υπηρετήσει ως μουσικός και νηπιαγωγός στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και έχει διδάξει ως ειδική επιστήμονας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών). Σήμερα διδάσκει στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Σημειωτική και Επικοινωνία» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και στο Μεταπτυχιακό «Διδακτική της Μουσικής» στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Εκπονεί παράλληλα μεταδιδακτορική έρευνα στο αντικείμενο «Μουσικός Γραμματισμός και Οικογένεια».

Άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε πολλά επιστημονικά διεθνή περιοδικά.

Έχει συμμετάσχει με προφορικές ανακοινώσεις σε πολλά παγκόσμια και πανελλήνια συνέδρια. Είναι συγγραφέας πολλών βιβλίων, μεταξύ των οποίων: *Το σχολείο – εργαστήριο τέχνης και δημιουργίας* (με την «Ελάτε να παίξουμε»), *Τέχνη και διαθεματικές εφαρμογές* (επιμέλεια), *European Music Curricula: Philosophical Orientations, Trends, and Comparative Validation*, *Η εμπύχωση στη διδασκαλία – μάθηση και Διδακτική της μουσικής*.

Διετέλεσε πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση (2007-2012). Τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν στη Μουσική Σημειωτική, στα Προγράμματα Σπουδών Μουσικής Εκπαίδευσης, στην Ολιστική Αισθητική Αγωγή και στη Φιλοσοφία της Μουσικής Εκπαίδευσης. Κομβικό αντικείμενο στην πρόσφατη ερευνητική της δραστηριοποίηση είναι η πολυτροπική πρόσληψη και αντίληψη της μουσικής.

Βασιλική Κουτσομπίνα: Διδάκτωρ μουσικολογίας (Ph.D.) του Πανεπιστημίου του Σινσινάτι με ειδίκευση στη μουσική του ύστερου Μεσαίωνα και της Αναγέννησης. Κατέχει επίσης τον τίτλο Master of Music (M.M.) από το Πανεπιστήμιο του Χάρτφορντ, ΗΠΑ, με μεταπτυχιακή εργασία στα ύστερα έργα για τσέλο και πιάνο του Νίκου Σκαλκώτα, και Πτυχίο Χημείας από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει λάβει διακρίσεις και υποτροφίες, μεταξύ των οποίων και το Βραβείο Διακεκριμένης Διατριβής του Πανεπιστημίου του Σινσινάτι. Οι μελέτες της σε θέματα μουσικής ρητορικής και ανάλυσης στην κοσμική αναγεννησιακή μουσική έχουν δημοσιευθεί σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, όπως το *Early Music*, το *TVNM* και το *Journal of the Alamire Foundation*. Έχει παρουσιάσει την έρευνά της σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια, μεταξύ των οποίων το συνέδριο της Αμερικάνικης Μουσικολογικής Εταιρείας, της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας και της Αμερικάνικης Εταιρείας Αναγεννησιακών Σπουδών. Συμμετέχει στην ερευνητική ομάδα για την ψηφιακή έκδοση και αποκατάσταση των πολυφωνικών τραγουδιών του γάλλου εκδότη Nicolas DuChemin στο Κέντρο Αναγεννησιακών Σπουδών της Τουρ και ολοκληρώνει μονογραφία πάνω σε θέματα διακειμενικότητας στα κοσμικά γαλλικά τραγούδια του 16ου αιώνα. Η Δρ. Κουτσομπίνα έχει διδάξει θέματα ιστορίας της μουσικής στο Πανεπιστήμιο του Σινσινάτι σε μεταπτυχιακό επίπεδο (2001-2004, 2013), ενώ από το 2010 διδάσκει στο Μουσικό Τμήμα του Hellenic American University στην Αθήνα.

Sabine Koch: Μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Σπούδασε μουσικολογία στο Πανεπιστήμιο της Λειψίας και στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου, όπου και δίδαξε μουσική ανάλυση, ιστορία και φιλοσοφία της μουσικής. Απέκτησε τον διδακτορικό της τίτλο το 2014 για τη διατριβή της στον Μέντελσον από το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου με υποτροφία από το FfWG (2010) και το Deutscher Akademischer Austausch Dienst (DAAD, 2005). Η παρούσα έρευνά της, χρηματοδοτούμενη από το ΙΚΥ, έχει τίτλο «Η σύνθεση μουσικής από την Ανατολή προς τη Δύση στον δέκατο ένατο αιώνα: η περίπτωση των Stamaty, Λάλα και Ριάδη». Οι δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν μελέτες πάνω στον Μπερλιόζ και τον Warlock στη γερμανική σειρά *Die Großen Komponisten* (Uni-edition) και αλλού. Έχει παρουσιάσει την έρευνά της σχετικά με την αισθητική του δέκατου ένατου αι-

ώνα, την φιλοσοφία και τις θρησκευτικές θεωρίες για την τέχνη σε διεθνή συνέδρια και σεμινάρια. Έχει επίσης δραστηριοποιηθεί ως κριτικός μουσικής και εκδόσεων μουσικών έργων.

Αθανασία Κυριακίδου: Ξεκίνησε τις μουσικές της σπουδές στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης και συνέχισε στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης. Αποφοίτησε από τις τάξεις ανώτερων θεωρητικών, Φλάουτου (πτυχίο, τάξη Ν. Δημόπουλου) και Βυζαντινής μουσικής (δίπλωμα, τάξη Ε. Ελευθεριάδη). Παράλληλα, μελέτησε μπαρόκ φλογέρα και μονωδία. Μαθήτευσε στη διεύθυνση ορχήστρας με τον Κάρολο Τρικολίδη. Σπούδασε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στη Διεύθυνση Χορωδίας (D. Brinegar) και το διδακτορικό της με τίτλο *Η εκκλησιαστική πολυφωνική μουσική στους Ελληνορθόδοξους Ναούς του Αγ. Νικολάου της Τεργέστης και του Αγ. Γεωργίου της Βενετίας από το 1840 έως το 1975. Αρχεία – Θεματικοί Κατάλογοι* (υπό την επίβλεψη της Ε. Νίκα-Σαμψών). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ιστορική μουσικολογία, με έμφαση στη μελέτη του χορωδιακού υλικού. Έχει συμμετάσχει σε πολλές συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ως φλαουτίστρια, χορωδός και μαέστρος. Απέσπασε δυο πρώτες θέσεις σε διαγωνισμούς διεύθυνσης ορχηστρικών συνόλων. Έχει ιδρύσει το Εργαστήρι Διεύθυνσης στη Θεσσαλονίκη και δίδαξε τα τμήματα Διεύθυνσης Χορωδίας και Αρχαρίων στο 2ο, 3ο και 4ο Πανελλήνιο Masterclass για Διεύθυνση Ορχήστρας και Χορωδίας υπό τη διοργάνωση του Δήμου Αθηναίων και του διεθνούς φήμης μαέστρου Μ. Οικονόμου. Την ακαδημαϊκή χρονιά 2014-2015, ως μεταδιδακτορική υπότροφος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, μελέτησε το αντικείμενο της χειρονομίας.

Η **Αντωνία Βασιλειάδου** είναι τελειόφοιτη φοιτήτρια του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, Α.Π.Θ.

Μάρκος Λέκκας: Σπούδασε σύνθεση στο Πανεπιστήμιο του York (BFA) και στο Πανεπιστήμιο του Toronto (MusM και MusDoc). Διδάσκει ανάλυση και θεωρία της μουσικής.

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: Σπούδασε φυσική και μουσικολογία στο Πανεπιστήμιο του Göttingen (Γερμανία). Η διατριβή της ασχολείται με ένα χειρόγραφο γαλλικής πολυφωνίας του 14ου αιώνα. Από το 1991 διδάσκει ιστορική μουσικολογία στην Ελλάδα, στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο της Κέρκυρας και έπειτα στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, αυτή την στιγμή ως Αναπληρώτρια Καθηγήτρια. Οι δημοσιεύσεις της αφορούν την μουσική ζωή και την ευρωπαϊκή μουσική στην Ελλάδα στον 19ο και τον 20ό αιώνα, τη μεσαιωνική πολυφωνία γενικώς και προβλήματα της σημειογραφίας της, καθώς και ζητήματα μουσικής βιβλιοθηκονομίας.

Απόστολος Λουφόπουλος: Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Τεχνών Ήχου και Εικόνας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο (<http://apostolosloufopoulos.wordpress.com>). Σπούδασε μουσική στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Πτυχίο Μουσικών Σπουδών) και στο Πανεπιστήμιο City του Λονδίνου (διδακτορικό στη μουσική σύνθεση). Το καλλιτεχνικό

/ ερευνητικό έργο του εστιάζει στη σύνθεση ηλεκτροακουστικής μουσικής και τον ήχο της φύσης, αλλά και στη σύμμιξη πολλαπλών μουσικών υφών. Η μουσική του έχει εκτελεστεί παγκοσμίως σε γνωστές διοργανώσεις και φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής (ICMC, Synthese, L'Espace Du Son κ.ά.) και έχει βραβευτεί σε παγκόσμιους διαγωνισμούς σύνθεσης, όπως: Ars Electronica (Αυστρία) Bourges (Γαλλία), Nogoit-Leonce Petitot (Γαλλία), Metamorphoses (Βέλγιο), SCRIME (Γαλλία), Space of Sound (Βέλγιο), Franco Evangelisti (Ιταλία), Musica Nova (Τσεχία), Δ. Δραγατάκης (Ελλάδα). Διδάσκει ως επίκουρος καθηγητής στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας. Έχει διδάξει στο ΤΕΙ Ιονίων Νήσων και στο ΤΕΙ Ηπείρου. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια και ερευνητικά προγράμματα και έχει εκπονήσει εργασίες και άρθρα σχετικά με τη σύνθεση και ανάλυση της σύγχρονης μουσικής, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και τη δημιουργική χρήση των οπτικοακουστικών μέσων. Είναι ιδρυτικό μέλος του ΕΣΣΗΜ (Ελληνικός Σύνδεσμος Συνθετών Ηλεκτροακουστικής Μουσικής) και της Ελληνικής Εταιρείας Ακουστικής Οικολογίας.

Νίκος Μαλιάρας: Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και πιάνο στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών. Στη συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές Βυζαντινής Φιλολογίας και Ιστορίας, Μουσικολογίας και Παιδαγωγικών της Μουσικής στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου, από το οποίο αναγορεύθηκε διδάκτωρ το 1990.

Η πανεπιστημιακή του σταδιοδρομία ξεκίνησε το 1992 από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Σήμερα είναι πρωτοβάθμιος Καθηγητής Ιστορικής Μουσικολογίας και Διευθυντής του Τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας και του Εργαστηρίου Μελέτης της Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε Πρόεδρος του Τμήματος από τον Σεπτέμβριο του 2010 έως τον Αύγουστο του 2014.

Έχει δημοσιεύσει πέντε βιβλία σε μορφή μονογραφίας και έχει επιμεληθεί την έκδοση άλλων δύο εκτενών συλλογικών τόμων. Έχει επίσης δημοσιεύσει δεκάδες άρθρα και κείμενα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, έχει συμμετάσχει σε πολλά διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και υπήρξε συνεργάτης και επιμελητής εκδόσεων του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών, όπου έχει δημοσιεύσει πολλές μελέτες του.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην μελέτη της βυζαντινής κοσμικής μουσικής και των μουσικών οργάνων, καθώς και στην μελέτη της ιστορίας και της εργογραφίας της νεοελληνικής έντεχνης μουσικής του 19ου και του 20ού αιώνα. Επίσης, στην ιστορική και αναλυτική μελέτη της μουσικής του Μανώλη Καλομοίρη και άλλων εκπροσώπων της Εθνικής Σχολής, καθώς και στην εξερεύνηση του πεδίου της βυζαντινής κοσμικής μουσικής και των μουσικών οργάνων μέσα από τις ιστορικές, φιλολογικές, αρχαιολογικές και εικονογραφικές πηγές. Έχει μελετήσει επίσης ιδιαίτερα το έργο των Μπαχ, Μπραμς, Σοπέν, Μέντελσον και Στραβίνσκυ και έχει δημοσιεύσει σχετικές μελέτες.

Ο Νίκος Μαλιάρας είναι διευθυντής της Μικτής Χορωδίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών από την ίδρυσή της (1998), με την οποία έχει εμφανιστεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς και της Παιδικής Χορωδίας «Μανώλης Καλομοίρης», η οποία είχε δεκαπενταετή συνεργασία με την

Εθνική Λυρική Σκηνή, το Φεστιβάλ Αθηνών και το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Είναι ακόμη ιδρυτικό μέλος και Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, Πρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής Μουσικών Σχολείων του Υπουργείου Παιδείας, Πρόεδρος του ΔΣ της Αθηναϊκής Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων (ΑΣΟΝ), Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου «Μανώλης Καλομοίρης» και μέλος του Συλλόγου των Φίλων της Ελληνικής Μουσικής Βιβλιοθήκης.

Εύα Μαντζουράνη: Μουσικολόγος. Τα ακαδημαϊκά της προσόντα συμπεριλαμβάνουν διδακτορικό από το King's College – London, MMus στη Θεωρία και Ανάλυση της Μουσικής & MMus στην Ιστορική Μουσικολογία από το Goldsmiths – University of London, καθώς και πτυχίο από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Οι δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν άρθρα για μουσικολογικά ζητήματα και για τη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα, το βιβλίο *The Life and Twelve-Note Music of Nikos Skalkottas* (Ashgate, 2011), την επιμέλεια του βιβλίου *Polish Music Since 1945* (Musica Iagellonica, 2013) και την κριτική έκδοση του *Κοντσέρτου για βιολί* του Νίκου Σκαλκώτα (Universal Edition, Βιέννη).

Διονυσία Μπλαζάκη: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1962. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (Ιούλιος 2013). Ο τίτλος της διατριβής της είναι: *Η έννοια της αφαίρεσης στη μουσική αισθητική του Χέγκελ και του Σοπενχάουερ*. Το 2005 αποφοίτησε με άριστα από τη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, ολοκληρώνοντας το πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό».

Σπούδασε κιθάρα με τον Γ. Κερτσόπουλο στο Πινδάρειο Ωδείο Αθηνών (1985, πτυχίο, και 1992, δίπλωμα με άριστα παμψηφεί). Έκτοτε και για 29 συναπτά έτη εργάζεται στην ωδειακή εκπαίδευση. Την περίοδο 2005-2009 συνεργάστηκε ως πιστοποιημένη εκπαιδευτριά με τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων στα προγράμματα του Ι.Δ.ΕΚ.Ε. (Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων) «Ακούγοντας μουσική» και «Ελληνική μουσική».

Η καλλιτεχνική της δραστηριότητα στο μουσικό χώρο περιλαμβάνει εμφανίσεις σε αίθουσες συναυλιών, πολιτιστικά κέντρα, ραδιόφωνο και τηλεόραση. Είναι μέτοχος των μουσικών προτάσεων «Kertsopoulos Aesthetics» και «Reinventing guitar». Δισκογραφικά συμμετέχει στο CD *Kertsopoulos Aesthetics*, όπως και σε ηχογραφήσεις έργων με την Ορχήστρα Σύγχρονης Μουσικής της Ε.Ρ.Τ. Επίσης, έχει αναπτύξει δραστηριότητα και στο θεατρικό χώρο, κυρίως με τα δύο θεατρικά της έργα: *Οι όχθες της καρδιάς και Άνθρωποι...!; 2020 μ.Χ.* (Δωδώνη, 2002).

Δημήτριος Μπρόβας: Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και σπούδασε στην Κέρκυρα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου). Η διπλωματική του εργασία, υπό την επίβλεψη του Χάρη Ξανθουδάκη, πραγματεύεται τις επεξεργασίες των *παρτιμέντι* του Φεναρόλι από τον Νικόλαο Χαλικιόπουλο-Μάντζαρο (μια αναθεωρημένη μορφή της πρόκειται να εκδοθεί). Πάνω στο ίδιο θέμα έχει δώσει διαλέξεις και έχει κάνει ανακοινώσεις σε συνέδρια, τόσο στην Κέρκυρα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών) όσο και στην Αθήνα (Μέγαρο Μουσικής). Άρθρα του που έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά είναι: «Η φούγκα και η σημασία της για τον Νικόλαο Χαλικι-

όπουλο Μάντζαρο μέσα από το *Rapporto* του» (*Μουσικός Λόγος*, τ. 7) και «Το έντεχνο τραγούδι φορέας της νεοελληνικής ποίησης» (*Πόρφυρας*, τ. 140). Ασχολείται επίσης με τη μελέτη της ελληνικής μουσικής ορολογίας. Από το 2004 είναι μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι υποψήφιος διδάκτορας του πανεπιστημιακού τμήματος από το οποίο έχει αποφοιτήσει και η διατριβή του έχει ως θέμα τη μέθοδο διδασκαλίας της αρμονίας του Ν. Χαλικιόπουλου Μάντζαρου.

Εύη Νίκα-Σαμψών: Αναπληρώτρια καθηγήτρια Ιστορικής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε μουσική στο Εθνικό Ωδείο, και Μουσικολογία, Θεατρολογία και Νεότερη Γερμανική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου (Ludwig-Maximilians-Universität München: Magister Artium και Dr. phil.). Δίδαξε μαθήματα Ιστορικής Μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, την Εκδοτική Αθηνών και το Γ΄ Πρόγραμμα της Ε.Ρ.Α., ενώ από τον Σεπτέμβριο του 1991 είχε τακτική συνεργασία με τον Τομέα Εκδόσεων του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών, όπου ανέλαβε την επιμέλεια πολλών ειδικών εκδόσεων του Ο.Μ.Μ.Α., στις οποίες έχει δημοσιεύσει πολυάριθμα εξειδικευμένα μουσικολογικά κείμενα.

Ερευνητικά πεδία: ιστορία της μουσικής του 18ου και 19ου αιώνα, είδη και μορφές της όπερας, συνθετική δημιουργία της κλασικής εποχής και του ρομαντισμού, και νεοελληνική μουσική.

Έχει λάβει μέρος σε διοικητικές και ακαδημαϊκές επιτροπές του Α.Π.Θ. και άλλων φορέων, και έχει επιβλέψει πολυάριθμες διπλωματικές εργασίες και διδακτορικές διατριβές. Έχει θητεύσει ως Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής για τα Μουσικά Σχολεία του Υπουργείου Παιδείας. Έχει διατελέσει για μεγάλο χρονικό διάστημα Γενική Γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου Μουσικής – Unesco και Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. (δύο θητείες: 2009-2013). Είναι επίσης Πρόεδρος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Μουσικολογίας (International Musicological Society – IMS).

Μαρία Ντούρου: Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε πιάνο, αρμονία, αντίστιξη, φούγκα στο Εθνικό Ωδείο και σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris και στο Ωδείο Athenaeum. Έργα της έχουν ερμηνευτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. με έμφαση στην Ιστορική και Συστηματική Μουσικολογία. Η διατριβή της πραγματεύεται την ύστερη περίοδο της συνθετικής δημιουργίας του Γ. Α. Παπαϊωάννου (εποπτεύουσα καθηγήτρια: Ολυμπία Ψυχοπαίδη). Ως μουσικολόγος, έχει επιμεληθεί την έκδοση του έργου της Μ. Καλογρίδου, τη Γ΄ Έκδοση του *Καταλόγου Έργων του Γ. Α. Παπαϊωάννου* και έχει δώσει διαλέξεις για το έργο του Γ. Α. Παπαϊωάννου. Έχει συμμετάσχει σε μουσικολογικά και μουσικοπαιδαγωγικά συνέδρια. Έχει εργαστεί για την εκπαιδευτική τηλεόραση και έχει διδάξει θεωρητικά της μουσικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. στα πλαίσια του Π.Δ. 407. Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών από το 2000 και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Έχει συνεργαστεί με το Ι.Ε.Π. για την εκπόνηση Προγραμμάτων και Οδηγών Σπουδών για τα Μουσικά Σχολεία.

Είναι διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Σιάτιστας από το 2011 και γενική συντονίστρια και καθοδηγήτρια των Μουσικών Συνόλων του. Γνωρίζει γαλλικά, αγγλικά, ισπανικά. Είναι πτυχιούχος του τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. Διαβάζει και γράφει ποίηση. Ποιήματά της έχουν δημοσιευτεί στον ημερήσιο τύπο και στο Β΄ τόμο της *Ποιητικής ανθολογίας* του εκδοτικού Οίκου «Νέα Σκέψη».

Χάρης Ξανθουδάκης: Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1950. Σπούδασε Φιλολογία, Ιστορία της Τέχνης και Σύνθεση (με καθηγητές τους Γ. Α. Παπαϊωάννου, Μ. Αδάμη και Ι. Ξενάκη) στην Αθήνα και το Παρίσι. Είναι Διδάκτωρ Μουσικής του Πανεπιστημίου της Σορβόνης και, από το 1992, Καθηγητής Ανωτέρων Θεωρητικών και Μουσικής Δημιουργίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου και, από τον περασμένο Μάρτιο, Πρόεδρος του ίδιου Τμήματος. Διδάσκει επίσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (στο πλαίσιο του διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος με το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών) και έχει διδάξει ως προσκεκλημένος Καθηγητής στα Πανεπιστήμια του Παρί και του York, στο Meistersinger-Konservatorium της Νυρεμβέργης, στο Ινστιτούτο Μουσικολογίας της Βουδαπέστης και αλλού. Έργα του έχουν παιχτεί σε πολυάριθμες συναυλίες και φεστιβάλ σ' ολόκληρο τον κόσμο, από τις Η.Π.Α. και την Κούβα έως το Βιετνάμ και την Ιαπωνία. Τα τελευταία χρόνια ασχολείται σχεδόν αποκλειστικά με τη σύνθεση συμφωνικών έργων και μουσικής δωματίου, καθώς και με τη μουσικολογική έρευνα, αλλά υπήρξε από τους πρωτεργάτες της ηλεκτρονικής μουσικής και κύριος εισηγητής της μουσικής για Η/Υ στην Ελλάδα.

Απόστολος Παλιός: Γεννημένος στην Καρδίτσα το 1979. Απόφοιτος και αριστούχος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, με αντικείμενο διδασκαλίας τη ζωή και το έργο του έλληνα πιανίστα, παιδαγωγού και συνθέτη Λώρη Μαργαρίτη. Διπλωματούχος πιάνου και πτυχιούχος ανώτερων θεωρητικών από το Δημοτικό Ωδείο Λάρισας. Απόφοιτος των Ανώτατων Μουσικών Ακαδημιών Βερολίνου και Λειψίας με σολιστικό δίπλωμα πιάνου και master. Υπότροφος πολλών Ιδρυμάτων σε Ελλάδα (ΙΚΥ, Ίδρυμα Κωστόπουλου) και εξωτερικό. Βραβεία και διακρίσεις σε Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία και Ελλάδα, μεταξύ άλλων από την Ένωση Ελλήνων Κριτικών Θεάτρου και Μουσικής και την Ακαδημία Αθηνών. Σημαντική διεθνή καλλιτεχνική δραστηριότητα με εμφανίσεις ως σολίστ σε μεγάλες αίθουσες συναυλιών (Konzerthaus Βιέννης, Philharmonie Βερολίνου, Carnegie Hall Νέας Υόρκης, Φιλαρμονική Όσλο, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών), δισκογραφία μεταξύ άλλων με την Naxos (ηχογράφηση του συνθετικού έργου για πιάνο του Λ. Μαργαρίτη) και σύμπραξη με όλες τις ελληνικές ορχήστρες και σημαντικές ορχήστρες του εξωτερικού. Πραγματοποίηση πρώτων παγκόσμιων εκτελέσεων έργων και ανάδειξη της ελληνικής συνθετικής δημιουργίας. Δημοσίευση επιστημονικών άρθρων σε μουσικολογικά περιοδικά και ανακοινώσεις σε συνέδρια στο ερευνητικό πεδίο της ιστορικής μουσικολογίας. Πρώην μέλος του πιανιστικού κουαρτέτου Aurora της Γερμανίας και του συγκροτήματος σύγχρονης μουσικής Ergon Ensemble. Πρώην

λέκτορας πιάνου στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του ΠΑΜΑΚ και καλλιτεχνικός διευθυντής του διεθνούς κύκλου συναυλιών «Νέοι Κλασικοί».

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: Γεννήθηκε στον Πειραιά, όπου ολοκλήρωσε τις μουσικές σπουδές ανωτέρων θεωρητικών και πιάνου, ενώ τώρα συνεχίζει τις σπουδές της στη σύνθεση. Είναι κάτοχος Πτυχίου Αρμονίας (2003), Πτυχίου Αντίστιξης (2005), Πτυχίου Φούγκας (2009) και Διπλώματος Πιάνου (2005) από το Αριστοτέλειο Ωδείο Πειραιά. Είναι απόφοιτη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (2012) και από το 2013 είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Κ. Τσουνγκρα και θεματολογία που αφορά στα διπλά κοντσέρτα του Νίκου Σκαλκώτα. Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών της εργάστηκε στο Laboratoire d'Acoustique de l'Ircam στο πλαίσιο του προγράμματος LLP Erasmus Placement (τίτλος εργασίας: «The ondes Martenot», 2011), παρακολούθησε τα Θερινά Εργαστήρια Ηλεκτρονικής Μουσικής και ηχητικής διάδρασης (Ιόνιο Πανεπιστήμιο, 2012) και συμμετείχε ως ομιλήτρια στην 1η Συνάντηση Νέων Επιστημόνων που οργανώθηκε στη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη» με τίτλο εισήγησης: «Νεοκλασικισμός και προεκτάσεις. Ανάλυση του β' μέρους της *Συμφωνίας των ψαλμών* του Ίγκορ Στραβίνσκυ» (2012).

Γεωργία Πετρούδη: Επίκουρος Καθηγήτρια μουσικολογίας στο Τμήμα Τεχνών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Είναι αριστούχος απόφοιτος του Πανεπιστημίου Wittenberg των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής στην εκτέλεση πιάνου και όμποε, έχοντας κερδίσει πρώτα βραβεία σε διαγωνισμούς κατά τη διάρκεια των σπουδών της εκεί. Συνέχισε τις σπουδές της στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Sheffield, από το οποίο κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο στην εκτέλεση πιάνου και διδακτορικό σε θέματα ιστορικής μουσικολογίας. Πέραν από ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας, έχει δημοσιεύσει και αριθμό άρθρων.

Μαντώ Πυλιαρού: Διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας (Πανεπιστήμιο Αθηνών). Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Ελληνικό Ωδείο της Αθήνας πιάνο και θεωρητικά (πτυχία αντίστιξης, αρμονίας και ωδικής). Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, συνέχισε τις σπουδές της στο ίδιο τμήμα, όπου και υποστήριξε επιτυχώς τη διδακτορική της διατριβή. Εργάστηκε ως καθηγήτρια στην Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών (1987-1998), ενώ σήμερα εργάζεται ως υποδιευθύντρια στη δημόσια εκπαίδευση. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις της σε συνέδρια και άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε μουσικολογικά περιοδικά. Δύο μελέτες της έχουν κατατεθεί στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» προς χρήση του αναγνωστικού κοινού. Αποτελεί ένα από τα πρώτα μέλη της ελληνικής ομάδας του διεθνούς ερευνητικού προγράμματος RIPM (Répertoire International de la Presse Musicale / Retrospective Index to Music Periodicals, 1800-1950), στους οποίους τη διαδικτυακή σελίδα έχει αναρτηθεί δημοσίευσή της. Είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και έχει εργαστεί ως επιστημονική συνεργάτης σε πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Λορέντα Ράμου: Τα ρεσιτάλ της Λορέντας Ράμου χαρακτηρίζονται από πρωτότυπη θεματολογία με εικαστική, ποιητική ή θεατρική διάσταση, ενώ ιδιαίτερη θέση στο ρεπερτόριό της κατέχουν τα έργα ελλήνων συνθετών. Έχει ηχογραφήσει σολιστικά έργα των Νίκου Σκαλκώτα (BIS), Δημήτρη Δραγατάκη (NAXOS), Κωνσταντίας Γουρζή (ECM), καθώς και έργα μουσικής δωματίου των Σκαλκώτα, Κυριακίδη (Spektral) και Γιάννη Ιωαννίδη (Μουσική Εταιρεία Αθηνών).

Σπούδασε στην Αθήνα, το Παρίσι, το Λονδίνο και τη Βοστώνη. Έχει εμφανιστεί σε ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, το Μαρόκο, τις ΗΠΑ και τη Χιλή, και ως σολίστ υπό τη διεύθυνση των David Robertson, Θόδωρου Αντωνίου, Μίλτου Λογιάδη και Αλέξανδρου Μυράτ. Υπήρξε επί σειρά ετών μέλος του Ελληνικού Συγκροτήματος Σύγχρονης Μουσικής και συνιδρύτρια του συνόλου «Παλμός». Έχει συνεργαστεί με τους συνθέτες Maurice Ohana, George Crumb και Mauricio Kagel, όπως και με πολλούς έλληνες συνθέτες που της έχουν αφιερώσει έργα τους. Συνεργάζεται τακτικά με τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση στην οργάνωση εκδηλώσεων που σχετίζονται με τη σύγχρονη μουσική. Επίσης, έχει σημαντική ερευνητική και παιδαγωγική δραστηριότητα γύρω από το πιανιστικό ρεπερτόριο του 20ού και 21ου αιώνα, με δημοσιεύσεις και διδασκαλία σε σεμινάρια και masterclass στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου: Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε στο Τμήμα Χημείας (πτυχίο, 1987) και στη συνέχεια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών (πτυχίο με άριστα, 1993) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Με υποτροφία του προγράμματος ERASMUS φοίτησε στο Τμήμα Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Ludwig-Maximillian του Μονάχου (1991-1992). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. (2002) στον κλάδο της ιστορικής μουσικολογίας. Επίσης σπούδασε στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης ανώτερα θεωρητικά (πτυχίο αρμονίας, 1989) και κλασικό τραγούδι (δίπλωμα με άριστα παμφηφεί, 1991). Εμφανίστηκε πολλές φορές ως σολίστ και ως διευθύντρια παιδικών χορωδιών. Έχει πλούσια εκπαιδευτική και μουσικολογική δραστηριότητα. Μεταξύ άλλων, έχει συγγράψει μουσικολογικές αναλύσεις για προγράμματα συναυλιών του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης. Σήμερα είναι επίκουρη καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Είναι ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση (Ε.Ε.Μ.Ε.) και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Καίτη Ρωμανού: Δίδαξε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και από το 2010 διδάσκει στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είναι ερευνήτρια της ελληνικής μουσικής στην μ.Χ. περίοδο. Κείμενά της έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικές και ξένες εκδόσεις και μουσικά περιοδικά. Είναι συντονίστρια της ελληνικής ομάδας του RIPM (Répertoire International de la Presse Musicale / Retrospective Index to Music Periodicals) και συγγραφέας λημμάτων για την Ελλάδα και την Κύπρο στο *Grove / Oxford Music Online*.

Γιώργος Σακαλλιέρος: Επίκουρος καθηγητής ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με έμ-

φαση στη μελέτη της νεοελληνικής μουσικής (19ος-20ός αιώνας). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2005), αριστούχος απόφοιτος του αντίστοιχου Τμήματος του Α.Π.Θ. (1996), καθώς και διπλωματούχος σύνθεσης, ανωτέρων θεωρητικών (τάξη Α. Μπαλτά) και κιθάρας από το Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης. Έχει πραγματοποιήσει επιστημονικές ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας και ελληνικής φιλολογίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και έχει εκτενή αριθμό ελληνικών και ξενόγλωσσων επιστημονικών δημοσιεύσεων. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Γιάννης Κωνσταντινίδης (1903-1984). Ζωή, έργο και συνθετικό ύφος* (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2010), ενώ αυτήν την περίοδο είναι προς έκδοση μια αγγλόγλωσση μονογραφία του για το έργο του Μητρόπουλου στη δεκαετία του 1920 και την εισαγωγή του μουσικού μοντερνισμού στην Ελλάδα. Το συνθετικό του έργο περιλαμβάνει περίπου 35 τίτλους, μεταξύ αυτών έργα για ορχήστρα, μουσικής δωματίου, για σόλο όργανα και για χορωδία. Με το έργο του *Lament for 'D' – A string quartet* κέρδισε το Α΄ Βραβείο του πανελληνίου διαγωνισμού σύνθεσης «Δημήτρης Δραγατάκης» της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών το 2003. Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας (IMS), της Εταιρείας Διεπιστημονικής Μουσικολογίας (SIM), της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Αναστασία Σιώψη: Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδικότητα «Αισθητική της Μουσικής». Επίσης, διδάσκει την «Ιστορία των Τεχνών στην Ευρώπη», σπουδές στον «Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Οι κύριες ερευνητικές δραστηριότητές της, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, είναι κυρίως για τη γερμανική ρομαντική μουσική, ιδιαίτερα τα μουσικά δράματα του Ρίχαρντ Βάγκνερ, όπως επίσης και για τη νεοελληνική έντεχνη μουσική, ιδιαίτερα το έργο του Μανώλη Καλομοίρη και ζητήματα αισθητικά και ιδεολογικά της εποχής της Εθνικής Μουσικής Σχολής, τις ελληνίδες συνθέτριες, καθώς και για τη μουσική σε μορφές αναβίωσης του αρχαίου ελληνικού δράματος στη νεότερη Ελλάδα.

Έχει συγγράψει τις μονογραφίες με τίτλους *Τρία δοκίμια για τον Μανώλη Καλομοίρη* (Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 4, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας, 2003), *Η Μουσική στην Ευρώπη του δέκατου ένατου αιώνα*, (Αθήνα: Εκδόσεις Γιώργος Δαρδανός [Gutenberg], 2005), *Η νεοελληνική πολιτισμική φυσιογνωμία μέσα από το ρόλο της μουσικής σε αναβιώσεις του αρχαίου δράματος (Μουσικές διαδρομές ως αντανάκλασεις της αρχαίας στη νεότερη Ελλάδα)* (Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 2012) και *200 χρόνια από τη γέννηση του Ρίχαρντ Βάγκνερ (1813-1883): Δοκίμια για την αισθητική του έργου του* (Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 16, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας, 2013).

Αγγελική Σκανδάλη: Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Είναι απόγονος οικογενείας οπλαρχηγών της Κρήτης, παρασημοφορημένης από τον πρίγκηπα Γεώργιο. Διδάχθηκε πιάνο (με την Μπέτυ Μπαρζούκα-Γαϊτάνου), ωδική και αρμονία στο Ελ-

ληνικό Ωδείο της Αθήνας (τάξη Δημητρίου Ράπτη) και αντίστιξη και φούγκα στο Μουσικό Κολλέγιο της Θεσσαλονίκης (τάξη Άλκη Μπαλά). Κατέχει πτυχίο ενοργάνωσης μπάντας από το Ελληνικό Ωδείο (τάξη Ι. Καστρινού) και έχει παρακολουθήσει σεμιναριακά μαθήματα διεύθυνσης ορχήστρας στο Ελληνικό Ωδείο (με τον Γιώργο Αραβίδη) και το Ωδείο Αθηνών (τάξη κ. Λουκά Καρυτινού).

Αριστούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στην ανάλυση όπερας στο University of Leeds του Ην. Βασιλείου με τον παγκοσμίου φήμης μουσικολόγο Julian G. Rushton. Είναι υποψήφια διδάκτωρ μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ως επιστημονική συνεργάτις του ομοτίμου καθηγητή μουσικολογίας του Α.Π.Θ., Δημητρίου Θέμελη, μετά το 2008 έχει δημοσιεύσει μουσικολογικά άρθρα σχετικά με την καλλιέργεια της όπερας στην Ελλάδα κατά τον 19ο και 20ό αιώνα.

Μετά την πανεπιστημιακή μαθητεία της στην σύνθεση δίπλα στον Χρήστο Σαμαρά, συνθέτει μουσική δωματίου σε μοντέρνο ατονικό στυλ. Τελευταίως εξασκείται στο λυρικό τραγούδι με την πρωταγωνίστρια της Ε.Λ.Σ., Γιολάντα ντι Τάσσο. Από το 2011 είναι μέλος της Royal Music Association και της Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας.

Μαρία Σουρτζή-Χατζηδημητρίου: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Σπούδασε Μουσική Θεωρία στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης, απ' όπου αποφοίτησε το 2003 με διάκριση, αποσπώντας τον τίτλο *Magistra artium*. Από το ίδιο Πανεπιστήμιο έλαβε το 2007 το διδακτορικό της δίπλωμα με διάκριση (θέμα διατριβής: *Η τεχνική του κανόνα στο ύστερο οργανικό έργο του Anton Webern*, επιβλέπων καθηγητής: Prof. Dr. Dieter Torkewitz).

Επίσης, σπούδασε στο Εθνικό Ωδείο Χαλανδρίου και Αθηνών πιάνο (δίπλωμα με άριστα, τάξη Μαρίας Κανατσούλη), βιολί και ανώτερα θεωρητικά (πτυχία Αρμονίας και Αντίστιξης, αμφότερα με άριστα), καθώς και στο ωδείο Athenaeum (πτυχίο Φούγκας με άριστα, τάξη Παναγιώτη Αδάμ).

Έχει κάνει εισηγήσεις σε συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό και κατά καιρούς δίνει σεμινάρια και διαλέξεις σε διάφορα ωδεία των Αθηνών, όπου αναλύει μουσικά έργα. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά, καθώς και σε συλλογικούς τόμους. Έχει γράψει τα βιβλία: *Franz Schuberts Große C-Dur-Sinfonie, D 944. Analyse und Unterrichtsentwurf* (Diplomica Verlag), *Anton Webern: Εισαγωγή στο έργο του. Ανάλυση της Συμφωνίας op. 21 και του Κουαρτέτου εγχόρδων op. 28 και W. A. Mozart, Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 20 σε ρε ελάσσονα, KV 466. Ανάλυση του πρώτου μέρους.*

Εργάζεται στο Μουσικό Γυμνάσιο και Λύκειο Παλλήνης ως μόνιμη καθηγήτρια θεωρητικών και πιάνου.

Ιάκωβος Σταϊνχάουερ: Γεννήθηκε το 1973. Σπούδασε μουσικολογία και ιστορία τέχνης στο Πανεπιστήμιο Johann-Wolfgang-Goethe της Φραγκφούρτης. Αποφοίτησε το 1999 με πτυχίο *Magister*, ξεκινώντας το ίδιο έτος τη διδακτορική του διατριβή. Την περίοδο 2000-2003 υπήρξε υπότροφος του διεπιστημονικού ερευνητικού μεταπτυχιακού κολλεγίου «*Zeiterfahrung und ästhetische Wahrnehmung*» του Πανεπι-

στημίου της Φραγκφούρτης. Αναγορεύτηκε διδάκτωρ το 2005. Η διδακτορική του διατριβή με τίτλο *Musikalischer Raum und Kompositorischer Gegenstand bei Edgard Varèse* δημοσιεύτηκε στη σειρά «Frankfurter Beiträge zur Musikwissenschaft» από τον οίκο Dr. Hans Schneider το 2008. Από το 2009 συγγράφει τη διατριβή του επί υφηγεσία για την αισθητική της μουσικής του κινηματογράφου. Διδασκαλία στο Τμήμα Μουσικολογίας του Johann-Wolfgang-Goethe-Universität, στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης (θέση Μιχελή) καθώς και στην Ακαδημία Πλάτωνος. Η έρευνά του επικεντρώνεται στη μουσική του 20ού αιώνα και στην αισθητική της μουσικής και των άλλων τεχνών.

Δημήτρης Τασούδης: Γεννήθηκε το 1980 στη Θεσσαλονίκη. Αρχικά, σπούδασε πιάνο με τη Σοφία Ζουμή και τύμπανα με τον αδερφό του, Θάνο. Αποφοίτησε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., ενώ κατέχει μεταπτυχιακό από το Μουσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου του Γιορκ της Αγγλίας (στην κατεύθυνση Σύγχρονων Σπουδών). Επίσης, κατέχει δίπλωμα κλασικών κρουστών και σύνθεσης από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης. Έκανε τύμπανα με τον Νίκο Σιδηροκαστρίτη.

Ως μέλος διαφόρων μουσικών συνόλων (Magnanimus Trio, Yeden, Prefabricated Quartet, Modal4) έχει ηχογραφήσει επτά CDs, ενώ συμμετέχει σαν προσκεκλημένος μουσικός σε ηχογραφήσεις (Μάνος Μυλωνάκης, Χρύσανθος Χριστοδούλου, Τατιάνα Ζωγράφου, Ειρήνη Σίνου) και συναυλίες. Ως μέλος του Prefabricated Quartet αλλά και μόνος του έχει γράψει μουσική για τον κινηματογράφο.

Διδάσκει μουσική στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ έχει διδάξει «Αυτοσχεδιασμό στα κρουστά» και «Μουσική στον κινηματογράφο» στα Τμήματα Μουσικών Σπουδών και Κινηματογράφου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα.

Εκπονεί τη διδακτορική του διατριβή με τίτλο *Η μετωνυμία και η μεταφορά στη μουσική για τον κινηματογράφο*, με επιβλέποντα τον Πέτρο Βούβαρη, Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και μέλη της τριμελούς επιτροπής την Αγγελική Αθανασιάδου και τον Κώστα Τσούγκρα. Είναι έγγαμος με δύο παιδιά.

Θανάσης Τρικούπης: Γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη το 1969. Είναι μεταδιδακτορικός ερευνητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, διδάκτορας μουσικολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, συνθέτης (Master του Μουσικού Πανεπιστημίου του Graz της Αυστρίας), πιανίστας (διπλωματούχος του Conservatoire Européen de Musique de Paris) και μηχανολόγος μηχανικός του Εθνικού Μετσοβίου Πανεπιστημίου. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Μουσικής Εταιρείας Αλεξανδρούπολης και του Συλλόγου Μουσικών Εκπαιδευτικών Αν. Μακεδονίας & Θράκης. Έχει διδάξει στο Μουσικό Τμήμα του ΕΜΠ, στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΔΠΘ, στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του ΠΑΜΑΚ και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Έργα του: *Η εξέλιξη της αρμονίας της δυτικής μουσικής* (εκδ. Δίσιγμα, 2010) και τα

εκπαιδευτικά λογισμικά *Φαέθων / Έλεγχος μουσικών ακουστικών ικανοτήτων I και II* (εκδ. Μουσικής Εταιρείας Αλεξανδρούπολης, 2004 και 2006). Από το 2011 είναι μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Έρευνας της Μουσικής (GfM).

Γεωργία Μαρία Τσερπέ: Αριστούχος πτυχιούχος πιάνου και θεωρητικών του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης. Επίσης, είναι πτυχιούχος της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών, καθώς και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Ακόμη, είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος με άριστα στον τομέα «Ιστορία της Φιλοσοφίας» με θέμα διπλωματικής *Μουσική και Γλώσσα: Η πορεία από τη μίμηση προς το φορμαλισμό* από το Τμήμα Φιλοσοφίας του Α.Π.Θ., και κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος (Ph.D.) με άριστα, με θέμα *Μουσικοποιητική μορφή στα τραγούδια του Μανώλη Καλομοίρη για φωνή και πιάνο* από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Τα επιστημονικά και ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα γνωστικά αντικείμενα της Ιστορικής Μουσικολογίας και της Αισθητικής (19ος και 20ός αιώνας) με έμφαση στην αναλυτική εξέταση του έργου ελλήνων συνθετών σε σύγκριση με ευρωπαίους συνθέτες. Ως μουσικολόγος έχει πάρει μέρος σε διεθνή συνέδρια, έχει δώσει διαλέξεις και έχει διδάξει σε επιμορφωτικά προγράμματα για εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων (Π.Ε.Κ.). Η καλλιτεχνική της δραστηριότητα επικεντρώνεται στη συνοδεία τραγουδιού και στη συμμετοχή σε σύνολα μουσικής δωματίου. Εργάζεται ως Σχολική Σύμβουλος εκπαιδευτικών μουσικής στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας.

Ναυσικά Τσιμά: Απόφοιτος του Πατραϊκού Ωδείου, όπου και αρίστευσε στις σπουδές της στο πιάνο και τα ανώτερα θεωρητικά μαθήματα, όπως επίσης του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου εκπονεί σήμερα τη διατριβή της με τίτλο *Τονική μουσική: ζητήματα ορολογίας με ιδιαίτερη αναφορά στον ελλαδικό χώρο*. Παράλληλα, έχει ολοκληρώσει σπουδές στην προθεωρία της Ψαλτικής Τέχνης. Πέρα από την διάλεξη της στο Πανεπιστήμιο Αθηνών («Ο τροχός της βυζαντινής οκτωηχίας και ο κύκλος των πεμπτών της ευρωπαϊκής μουσικής: συγκριτική μελέτη»), έχει επίσης λάβει μέρος σε διάφορα συνέδρια ποικίλων επιστημονικών κατευθύνσεων, ενώ παράλληλα κείμενά της έχουν δημοσιευτεί επίσης στον ημερήσιο τύπο, όπου εργάστηκε ως αρθρογράφος και συντάκτρια κειμένων πολιτιστικού περιεχομένου.

Κώστας Τσούγκρας: Γεννήθηκε στο Βόλο το 1966. Σπούδασε μουσική στο Ελληνικό Ωδείο Βόλου και στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης (πτυχία ακορντεόν και θεωρητικών, δίπλωμα σύνθεσης). Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, στο οποίο και ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή πάνω στα 44 κομμάτια για πιάνο του Γ. Κωνσταντινίδη. Εργασίες του έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά (*Musicae Scientiae, Journal of Interdisciplinary Music Studies, Quaderni dell' Istituto Liszt, Πολυφωνία* κ.ά.) και πρακτικά συνεδρίων. Είναι επίκουρος καθηγητής συστηματικής μουσικολογίας του ΤΜΣ του ΑΠΘ. Έργα του έχουν παρουσιαστεί από καταξιωμένους μουσικούς ή σύνολα (Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής, Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο, dissonART Ensemble, Piandaemonium κ.ά.).

Ιωάννης Φούλιας: Επίκουρος καθηγητής «Συστηματικής Μουσικολογίας, Θεωρίας της Μουσικής (18ου-19ου αιώνας)» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.uoa.gr/~foulias>).

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Πραγματοποίησε μουσικές σπουδές στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας (πτυχία αρμονίας, αντιστιξέως, φούγκας και πιάνου, 1994-1998) και σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο το 1999 και διδακτορικό δίπλωμα το 2005, με διατριβή για τα *Αργά μέρη σε μορφές σονάτας στην κλασική περίοδο*). Είναι μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Πολυφωνία* καθώς και των αντίστοιχων επιτροπών του περιοδικού *Μουσικολογία*, συνάμα δε ιδρυτικό μέλος και Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Έχει συμμετάσχει στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα RIPM, σε επιστημονικές ημερίδες και διεθνή συνέδρια. Έχει επίσης δημοσιεύσει δεκάδες πρωτότυπα άρθρα, καθώς και μεταφράσεις βιβλίων (των R. Wagner, K. Φλώρου και N. Cook) αλλά και μικρότερων μελετών. Από τον εκδοτικό οίκο «Παπαρηγορίου – Νάκας» κυκλοφορούν οι μονογραφίες του *Οι δύο σονάτες για πιάνο του Δημήτρη Μητρόπουλου: Από τον ύστερο ρομαντισμό στην Εθνική Σχολή Μουσικής* (2011) και *Οι συμφωνίες κατά τις οβιδιανές Μεταμορφώσεις του Carl Ditters von Dittersdorf: Συμβολή στην αποκατάσταση ενός έργου-σταθμού στην ιστορία της προγραμματικής μουσικής* (2015).

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εμπίπτουν στα ακόλουθα πεδία: θεωρία των μουσικών μορφών (από τον 18ο έως τον 21ο αιώνα), εξελικτική θεώρηση ειδών και μορφών της ενόργανης μουσικής στο μπαρόκ, τον κλασικισμό και τον ρομαντισμό, μορφολογία και μουσική ανάλυση.

Κώστας Χάρδας: Επίκουρος καθηγητής συστηματικής μουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Σπούδασε πιάνο και ανώτερα θεωρητικά στο Αθηναϊκό Ωδείο και μουσικολογία στο Α.Π.Θ. Υποτροφία της Ακαδημίας Αθηνών του έδωσε τη δυνατότητα να αποκτήσει Master από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου και διδακτορική διατριβή από το Πανεπιστήμιο του Surrey. Έχει παρουσιάσει ανακοινώσεις σε συνέδρια και έχει δημοσιεύσει άρθρα, λήμματα και κεφάλαια βιβλίων στα παρακάτω πεδία: ανάλυση και θεωρία της μουσικής, νεοελληνική μουσική, μουσική του δέκατου ένατου και του εικοστού αιώνα. Το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 έδωσε διάλεξη στο Τμήμα Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κολούμπια και ήταν προσκεκλημένος ομιλητής συνεδρίου της College Music Society στις Η.Π.Α.

Ως πιανίστας εμφανίστηκε σε ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Αγγλία, Τσεχία, Βέλγιο, Η.Π.Α.). Είναι μέλος του συνόλου *Piandaemonium*. Η ηχογράφησή του (CD) με έργα για σόλο πιάνο και μουσικής δωματίου του Γ. Α. Παπαϊωάννου για την εταιρία Naxos βραβεύτηκε από την Ένωση Κριτικών Μουσικής και Θεάτρου.

Συντονίστρια του συνεδρίου:

Αναστασία Σιώψη, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου:

Πάνος Βλαγκόπουλος, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Νίκος Μαλιάρας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εύη Νίκα-Σαμψών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Χάρης Ξανθουδάκης, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Νίκος Τσούχλος, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου:

Πέτρος Βούβαρης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Κώστας Καρδάμης, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Γιώργος Κοκκώνης, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηπείρου

Νίκος Μπούκας, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ιονίων Νήσων

Ιωάννης Φούλιας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

* * *

Με την ευγενική υποστήριξη

της Αναγνωστικής Εταιρίας Κερκύρας
της Εταιρείας Κερκυραϊκών Σπουδών / Μουσείου Σολωμού
της Πινακοθήκης του Δήμου Κέρκυρας
της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας

* * *

Χορηγοί

Ξενοδοχείο «Αρκάδιο»

Ξενοδοχείο «Ελληνίς»

Ξενοδοχείο «Ερμής»

Ξενοδοχείο «Κωνσταντινούπολις»

Ξενοδοχείο «Bella Venezia»

Ξενοδοχείο «Cavalieri»

Ξενοδοχείο «City Marina»

Εστιατόριο «Αίγλη»

Εστιατόριο «Μουράγια»

Εστιατόριο «Ρεξ»